

MER WILG-INRICHTINGSPLAN DE KLEINE BEERZE STARTNOTITIE

DIENT LANDELIJK GEBIED

11 februari 2010
C01024.000089 / .. / ..

Inhoud

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding en context	4
1.2	Leeswijzer voor deze startnotitie	7
2	Milieueffectrapportage en besluitvorming	8
2.1	Milieueffectrapportage	8
2.2	Besluitvorming	8
2.2.1	Passende beoordeling	9
2.2.2	Sociaal-economische effecten	9
2.2.3	Beoordelingskader van de alternatieven	9
2.3	Rolverdeling bij deze m.e.r.	9
2.3.1	Initiatiefnemer	9
2.3.2	Bevoegd gezag	10
2.3.3	Commissie voor de milieueffectrapportage	10
2.3.4	Wettelijke adviseurs	10
2.3.5	Inpraak	10
2.4	M.e.r.-procedure	11
2.4.1	Start en hart van m.e.r.	11
2.4.2	Startnotitie	11
2.4.3	Verdere m.e.r.-procedure, planning	11
2.5	Inpraak op de startnotitie indienen	13
3	Doelstelling	14
3.1	Doel	14
3.2	Ecologische Hoofdstructuur	15
3.3	Waterdoelen	16
3.4	Robuuste Verbinding	18
3.5	Plan op hoofdlijnen	20
4	Alternatieven	23
4.1	Opmaat naar alternatieven	23
4.2	Natuurlijk beekdal	26
4.3	Cultuurhistorisch beekdal	29
4.4	Voorkeursalternatief	32
4.5	Meest milieuvriendelijke alternatief	32
5	Referentiesituatie	34
5.1	Referentiesituatie = huidige situatie en autonome ontwikkelingen	34
5.2	Huidige situatie	34
5.2.1	Afbakening van het plangebied	34
5.2.2	Geomorfologie en hoogteligging	35
5.2.3	Hydrologie	38
5.2.4	Natuur	38

5.2.5	Sociaal economische situatie	39
5.3	Autonome ontwikkelingen	40
5.3.1	Sociaal economische situatie	40
6	Effectbeoordeling	41
6.1	Beoordelingskader MER	41
6.2	Werkwijze van de effectbeschrijving	42
6.2.1	Sociaal economische analyse	43
6.2.2	Draagvlak	44
7	Beleidskader	45
8	Literatuur	47

HOOFDSTUK

1 Inleiding

In dit hoofdstuk staat de aanleiding voor dit initiatief en uitleg waarom daarvoor een milieueffectrapport wordt opgesteld. Als onderdeel van de Levende Beerze wordt in het plangebied van De Kleine Beerze een robuust ecologische netwerk gecreëerd, het buitengebied versterkt en de ruimtelijke kwaliteit in de Kempen en de omgeving Eindhoven versterkt.

1.1

AANLEIDING EN CONTEXT

Als uitvloeisel van het rijksbeleid zoals verwoord in de Nota Ruimte, is de provincie Noord-Brabant voornemens om de ecologische hoofdstructuur (EHS) te versterken door het realiseren van een zogenaamde Robuuste Verbinding (RV) langs de beek de Beerze. Een belangrijk doel is het leefgebied voor verschillende plant- en diersoorten te herstellen. Op 23 juli 2009 hebben vertegenwoordigers van de provincie Noord-Brabant, de gemeenten Eersel en Oirschot, Waterschap De Dommel, ZLTO en het Brabants Landschap een samenwerkingsovereenkomst ondertekend voor de gebiedsontwikkeling van De Kleine Beerze. Onderdeel van de samenwerkingsovereenkomst is een Gebiedsprogramma met de doelen voor het gebied, een begrenzing van het plangebied en een Plan op Hoofdlijnen. Het Plan op Hoofdlijnen is het inhoudelijke kader voor het uitwerken van het inrichtingsplan.

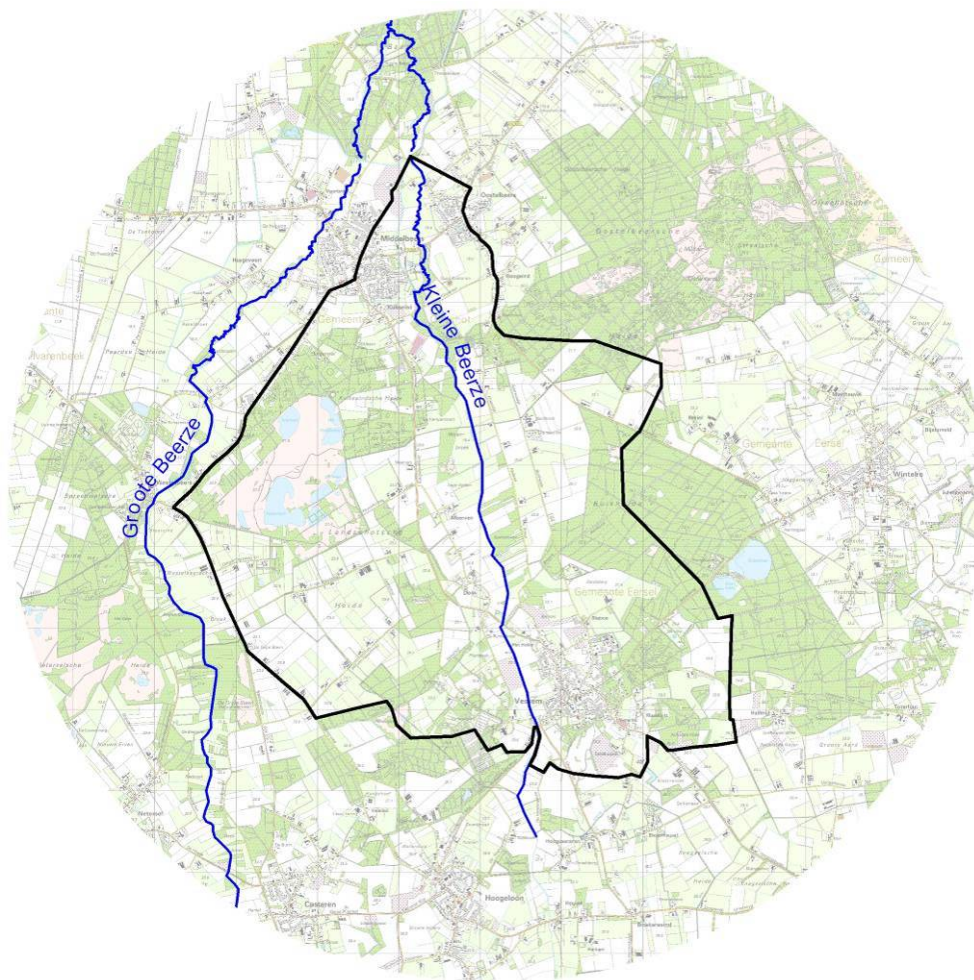
Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant hebben het voornemen om te komen tot een inrichtingsplan volgens de Wet inrichting landelijk gebied. GS hebben daartoe een onafhankelijke bestuurscommissie geïnstalleerd.

Voor de besluitvorming omtrent het Wilg-inrichtingsplan De Kleine Beerze wordt een besluit-milieueffectrapport opgesteld. Een deel van het plangebied is aangewezen als Natura 2000-gebied. Omdat een passende beoordeling nodig is als gevolg van de Natuurbeschermingswet 1998, is er tevens een verplichting tot het uitvoeren van een plan-milieueffectrapport. Besloten is om besluit-milieueffectrapport en plan-milieueffectrapport in één keer gecombineerd op te stellen.

In 2009 is een plan-milieueffectrapport opgesteld voor de overkoepelende provinciale structuurvisie voor de Robuuste Verbinding De Beerze. De filosofie achter RV De Beerze is de groenblauwe opgave te koppelen aan andere gebiedsdoelen en te streven naar een breed draagvlak. Er zijn drie hoofdthema's die in het kader van de Levende Beerze aan bod komen: de Beerze Leeft (natuur en water), de Beerze Werkt (landbouw, en andere economische activiteiten) en de Beerze Bruist (sociaal-culturele structuur). In het plan-milieueffectrapport is uiteindelijk een voorkeursalternatief opgesteld dat samenvalt met de provinciale Structuurvisie de Levende Beerze.

Afbeelding 1.1

Topografische kaart: ligging de Kleine Beerze in het landschap met de begrenzing van het studiegebied

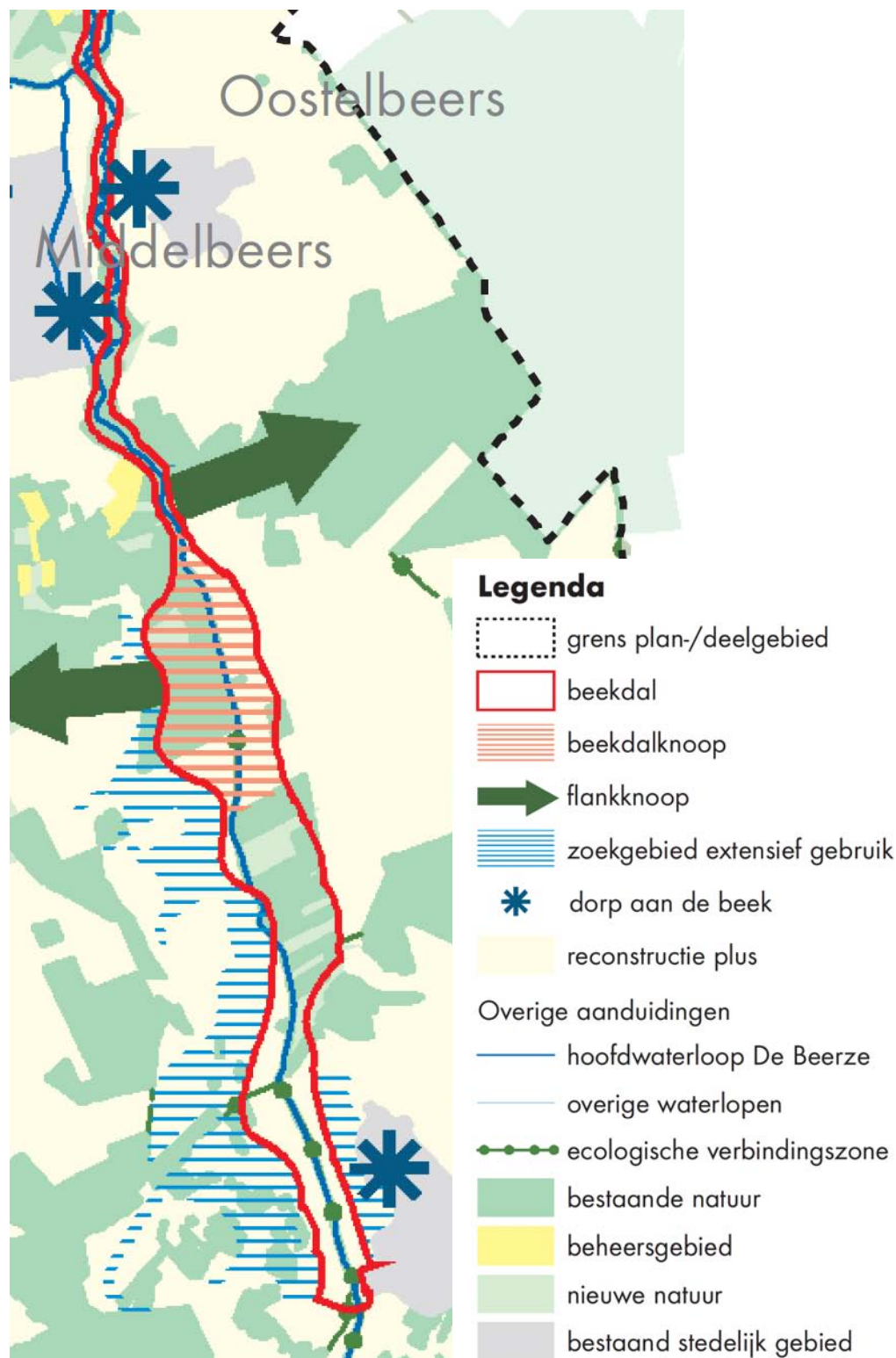
Het inrichtingsplan voor De Kleine Beerze is onderdeel van het programma De Levende Beerze. De Structuurvisie De Levende Beerze is opgesteld door de provincie en bevat een Robuuste Verbinding in kader van de Ecologische Hoofdstructuur. De structuurvisie is na vaststelling bindend voor de provincie.

STRUCTUURVISIE

Planologisch gezien kreeg het plan voor de Robuuste Verbinding De Beerze in 2009 zijn beslag in een Structuurvisie die door Gedeputeerde Staten dient te worden vastgesteld. Deze Structuurvisie is geen inrichtingsplan. Het maatwerk daarvoor moet daarom op lokaal niveau worden geleverd. Een nauwe begrenzing van de RV in de Structuurvisie laat namelijk geen mogelijkheden voor bottom-up uitwerking in inrichtingsplannen. Een bottom-up uitwerking is gewenst, omdat er ruimte moet zijn voor afwegingen die recht doen aan een deelgebied met zijn eigen specifieke context (aanpak via de Levende Beerze, zie onder).

Afbeelding 1.2

Uitsnede Kleine Beerze uit het
Voorkeursalternatief
Structuurvisie De Beerze

STRUCTUUR ROBUUSTE VERBINDING: KNOPEN EN SCHAKELS

De KNOPEN (ofwel stapstenen) zijn (tijdelijke) leefgebieden, meestal opgebouwd uit meerdere natuurtypen en met een bepaalde oppervlakte en onderlinge afstand. Bij de knopen kan onderscheid worden gemaakt in beekdalknopen, gebonden aan het beekdal, en flankknopen voor de versterking van de beekdalnatuur met de grote natuurkernen (vaak RNLE's), die in hoofdzaak een oost-west georiënteerde structuur kennen.

De SCHAKELS (ofwel corridors) vormen de verbindingsaan tussen de knopen. Ook een schakel bestaat uit meerdere natuurtypen en kent een bepaalde breedte. Overigens kunnen bepaalde soorten de schakel ook als leefgebied gebruiken, zoals libellen en amfibieën. Het bestaande beleid voor de EHS geeft voor een deel al invulling geeft aan de realisatie van deze schakels. Uit de kaart van de EHS blijkt echter dat deze zone op sommige trajecten te smal is om goed te kunnen functioneren. De Robuuste Verbinding voegt hier aan toe dat de schakels forser zijn en daarmee beter functionerend voor diverse doelsoorten.

Het doel van een milieueffectrapportage is het milieubelang een volwaardige plek geven in de besluitvorming. Specifiek voor De Kleine Beerze is het doel van de m.e.r.-procedure gericht op de totstandkoming van een inrichtingsplan dat voldoet aan de doelstellingen van De Levende Beerze zoals verwoord in de drie thema's 'De Beerze leeft!', 'De Beerze werkt!' en 'De Beerze bruist!'. Dit komt neer op het creëren van een robuust ecologisch netwerk, de versterking van het buitengebied en de versterking van de ruimtelijke kwaliteit in de Kempen en de omgeving Brainport Eindhoven. De doelstelling van deze m.e.r. is daarmee breder dan alleen het inzichtelijk maken van de milieueffecten.

1.2

LEESWIJZER VOOR DEZE STARTNOTITIE

In hoofdstuk 2 staat aangegeven welke procedure gevolgd wordt voor het initiatief om te komen tot een besluit en de rol die milieueffectrapportage daarin speelt. Hoofdstuk 3 geeft de taakstelling van de Robuuste Verbinding. Hoofdstuk 4 presenteert de referentie: huidige situatie en autonome ontwikkeling. De alternatieven worden in aanzet verder beschreven in hoofdstuk 5. Het beoogde beoordelingskader staat in hoofdstuk 6. Het beleidskader wordt in hoofdstuk 7 uiteen gezet, met een indicatie van de meest bepalende kaders.

HOOFDSTUK

2 Milieueffectrapportage en besluitvorming

In dit hoofdstuk wordt aangegeven hoe de procedure voor een milieueffectrapportage is opgebouwd. Daarbij wordt ingegaan op de procedure, de structuur en de rolverdeling van de MER en deze startnotitie.

2.1

MILIEUEFFECTRAPPORTAGE

Voor de besluitvorming omtrent het Wilg-inrichtingsplan De Kleine Beerze wordt een besluit-MER opgesteld. Op basis van de beoogde functiewijziging (van landbouw naar natuur) in het plan op hoofdlijnen is dit niet strikt noodzakelijk omdat de bijbehorende grenswaarde van 250ha functie niet wordt overschreden. Het precieze areaal functiewijziging is afhankelijk van de animo en inpassingmogelijkheden van agrarisch natuurbeheer, de invulling van de zones “dorp aan de beek” en wat afgesproken wordt over de verschillende zoeklocaties. Om besluitvorming over het inrichtingsplan te ondersteunen is toch besloten een besluit-MER op te stellen. Een deel van het plangebied is aangewezen als Natura 2000-gebied. Omdat een passende beoordeling nodig is als gevolg van de Natuurbeschermingswet 1998, is er tevens een verplichting tot het uitvoeren van een plan-milieueffectrapport. Besloten is om besluit-milieueffectrapport en plan-milieueffectrapport in één keer gecombineerd op te stellen.

Doel van de m.e.r.-procedure is het milieubelang een volwaardige plaats geven in de besluitvorming over activiteiten met mogelijke belangrijke negatieve gevolgen voor het milieu. In het milieueffectrapport worden, via een alternatievenstudie, de gevolgen voor het milieu en ruimtegebruik beschreven. Daarbij wordt zowel naar het effect ter plaatse als in de directe omgeving van de betreffende activiteit gekeken. In het MER dient een meest milieuvriendelijk alternatief (MMA) te worden ontwikkeld. Dit alternatief hoeft overigens niet door de initiatiefnemer of het bevoegd gezag gekozen te worden, bijvoorbeeld om kostenoverwegingen of vanwege technische beperkingen.

2.2

BESLUITVORMING

Het is van belang om het milieueffectrapport zo in te richten, dat de beslissers de punten die zij belangrijk vinden naar voren zien komen. De meeste milieueffectrapporten zijn opgebouwd volgens een bepaalde opzet, waarbij de crux ligt bij de presentatie van een tabel, waar de onderzochte alternatieven worden geconfronteerd met het effectenkader. Dit effectenkader is niet altijd een weerspiegeling van de kwesties die bestuurders/beslissers belangrijk vinden. Ook uit een vorig jaar uitgevoerde evaluatie van Novio Consult kwam de kritiek dat milieueffectrapporten beter dienen aan te sluiten op de besluitvorming. Doelbereik natuur, effect op omliggende landbouwbedrijven, risico's en draagvlak voor

beslissers zijn even belangrijk als het MER-beoordelingskader. Hierom wordt in dit MER niet alleen specifiek ingegaan op het doelbereik voor natuur, water en milieu maar ook de daarbij behorende (voor een MER verplichte) passende beoordeling en zijn ook sociaal economische effecten in het beoordelingskader opgenomen. Om de bestuurlijke keuze te ondersteunen wordt in de MER ook ingeschat wat het draagvlak is van de verschillende alternatieven.

2.2.1

PASSENDE BEOORDELING

Een passende beoordeling op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 (art. 19j) is noodzakelijk, omdat er mogelijk significante effecten kunnen optreden op een Natura 2000-gebied. De waterloop van de Kleine Beerze is aangewezen als Natura 2000-gebied. Bij het bepalen van de effecten van de alternatieven wordt de passende beoordeling meegenomen.

De effecten (zowel positieve als negatieve) van de verschillende alternatieven worden beschreven. Er wordt een beoordeling gegeven van de bijdrage die ieder alternatief heeft aan de instandhoudingsdoelstellingen, dan wel het negatieve effect van het alternatief op de instandhoudingsdoelstellingen. De toetsing betreft zowel de effecten op de huidige waarden als op de uitbreidingdoelstellingen. Er wordt aangegeven of de eventueel negatieve effecten kunnen worden gemitigeerd. Tot slot wordt een overzicht gegeven van de scores per alternatief.

2.2.2

SOCIAAL-ECONOMISCHE EFFECTEN

Om de sociaal-economische effecten van het toekomstige Wilg-inrichtingsplan vast te stellen worden de thema's landbouw, leefbaarheid, recreatie en toerisme, draagvlak en publieke financiën opgenomen in het beoordelingskader. Voor landbouw wordt o.a. het verlies van oppervlakte aan landbouwgebied beoordeeld. De effecten op het gebied van publieke financiën worden in kaart gebracht door de investeringskosten en de exploitatiekosten voor de alternatieven in kaart te brengen.

In het milieueffectrapport wordt per alternatief het maatschappelijke draagvlak bij de stakeholders beschreven. Daarbij onderscheiden wij de volgende groepen: grondeigenaren, pachters, omwonenden, agrariërs in de omgeving, natuurgenieters uit de buurt, natuur- en milieubeweging, heemkunde, recreanten, overheden onderscheiden naar gemeente, waterschap en provincie.

2.2.3

BEOORDELINGSKADER VAN DE ALTERNATIEVEN

Het beoordelingskader bevat een lijst met criteria waarop de alternatieven getoetst worden. Het betreft hier een breed spectrum aan criteria. Zowel criteria met betrekking tot bodem en water als bijvoorbeeld criteria met betrekking tot natuur, landschap, cultuurhistorie en landbouw worden beoordeeld. De lijst met criteria is opgenomen in hoofdstuk 6.

2.3

ROLVERDELING BIJ DEZE M.E.R.

2.3.1

INITIATIEFNEMER

Het project de Kleine Beerze en het overkoepelende project de Levende Beerze liggen geheel in de provincie Noord-Brabant. Gedeputeerde Staten heeft op 23 juli 2009 grond van de Wet inrichting landelijk gebied (art. 2) haar bevoegdheden gedelegeerd aan een

bestuurscommissie. De Bestuurcommissie De Kleine Beerze treedt op als initiatiefnemer voor de m.e.r.-procedure.

BESTUURSCOMMISSIE DE KLEINE BEERZE

In de projectgroep nemen deel:

- overheden: Waterschap De Dommel en gemeenten Oirschot en Eersel
- maatschappelijke partijen: Brabants Landschap en ZLTO
- adviseurs: provincie Noord-Brabant, Dienst Landelijk Gebied, vertegenwoordiger van de klankbordgroep en een onafhankelijke voorzitter

2.3.2 BEVOEGD GEZAG

Het MER is gekoppeld aan de vaststelling van een inrichtingsplan in het kader van de Wet Inrichting Landelijk Gebied. De Provincie Noord-Brabant is bevoegd gezag voor de m.e.r.-procedure.

2.3.3 COMMISSIE VOOR DE MILIEUEFFECTRAPPORTAGE

De Commissie voor de m.e.r. geeft onafhankelijk en deskundig advies aan het bevoegd gezag op twee momenten in de m.e.r.-procedure:

1. Naar aanleiding van de startnotitie en de daarop ingekomen inspraak geeft de Commissie een advies voor de richtlijnen voor het MER.
2. Als het MER is gepubliceerd, dan toetst de Commissie dit rapport aan de wettelijke eisen en de richtlijnen van het bevoegde gezag. Ook hierbij betreft de Commissie binnengekomen reacties.

2.3.4 WETTELIJKE ADVISEURS

De wettelijke adviseurs bij m.e.r. zijn:

1. het Ministerie van LNV: in dit geval LNV directie Zuid;
2. het Ministerie van VROM: in dit geval de VROM-inspectie Zuid;
3. het Ministerie van OC&W: in dit geval de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed

2.3.5 INSPRAAK

Belanghebbenden en belangstellenden hebben in de m.e.r.-procedure twee mogelijkheden om inspraak te leveren:

1. Naar aanleiding van de startnotitie. Het verdient dan de voorkeur om – ter aanvulling op de voorzet die de startnotitie geeft – aan te geven welke onderbouwing men mist, welke alternatieven of varianten in het MER behandeld moeten worden en welke effecten moeten worden beschreven. Het is ook nuttig in dit stadium aan te geven welke specifieke gegevens voor het MER men beschikbaar heeft, bijvoorbeeld veldwaarnemingen.
2. Naar aanleiding van het MER. Insprekers hebben de mogelijkheid te reageren op het rapport, bijvoorbeeld of de conclusies terecht zijn getrokken, dan wel of men daartegen bedenkingen heeft. Tegen het MER is geen rechtsgang (bijvoorbeeld bezwaar of beroep) mogelijk. Dit kan wél tegen het besluit waarvoor het MER de (milieu)informatie moet leveren.

2.4 M.E.R.-PROCEDURE

2.4.1 START EN HART VAN M.E.R.

De m.e.r.-procedure kent een aantal stappen waarin verschillende partijen hun rol spelen. De initiatiefnemer is verantwoordelijk voor de startnotitie en het milieueffectrapport (MER). De initiatiefnemer stuurt met de startnotitie en het MER de besluitvorming van het bevoegd gezag over de voorgenomen activiteiten aan. Beide producten hebben een eigen karakter (zie tekstkader).

<i>Startnotitie</i>	<i>Milieueffectrapport</i>
§ start van de m.e.r.-procedure; § inzicht in het wat, waar en waarom van een project (op hoofdlijnen); § sturende werking voor inhoud richtlijnen en milieueffectrapport; § basis voor inspraak door belanghebbenden en (richtlijnen)advies.	§ systematische, gedetailleerde en objectieve beschrijving van de voorgenomen activiteit met alternatieven en hun milieueffecten; § basis voor inspraak door belanghebbenden en (toetsings)advies; § hulpmiddel (informatiebron) voor de besluitvorming door bevoegd gezag.
<i>De start van de m.e.r.-procedure</i>	<i>Het hart van de m.e.r.-procedure</i>

2.4.2 STARTNOTITIE

De voorliggende startnotitie is de eerste stap in de m.e.r.-procedure.

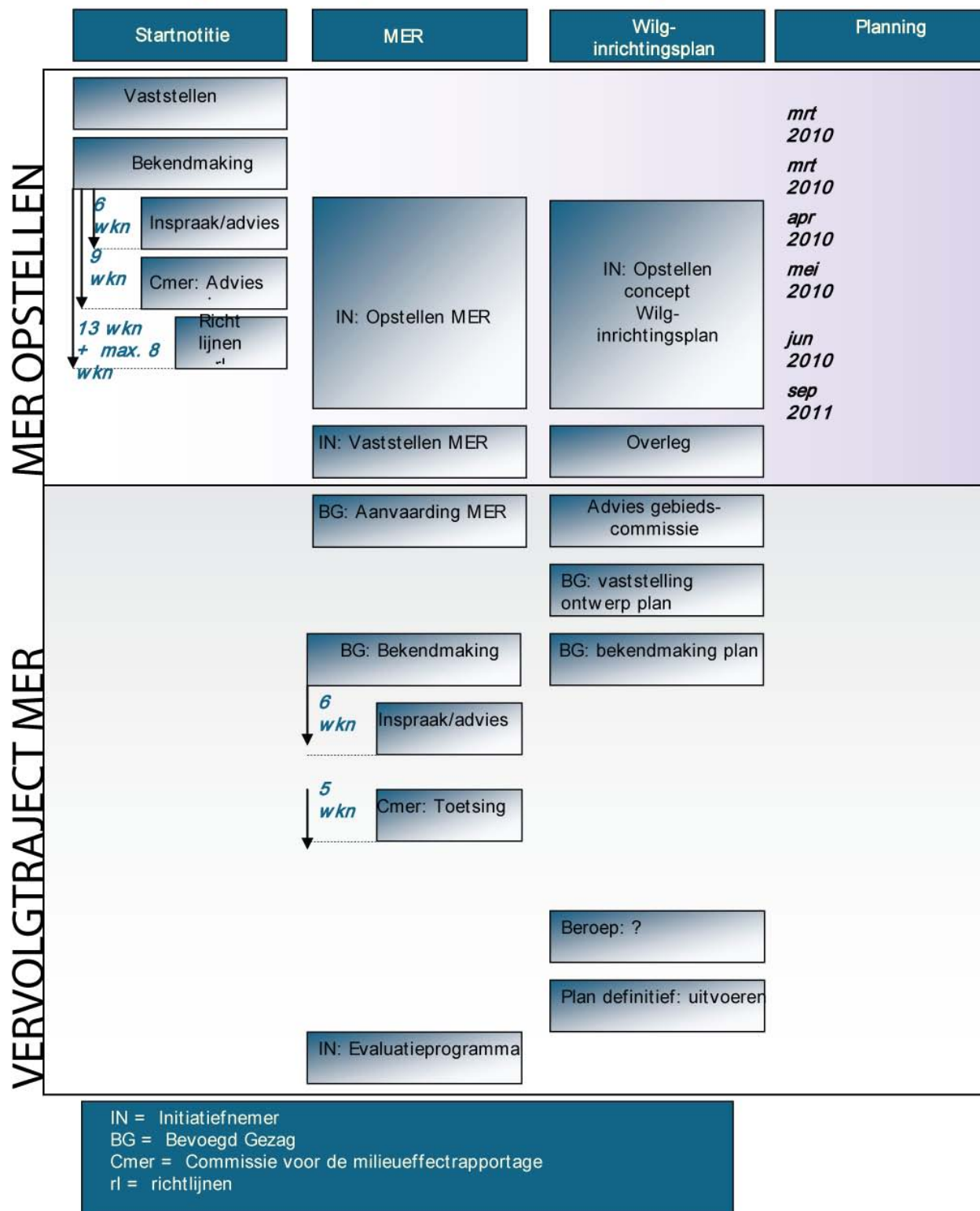
Deze startnotitie heeft voor De Kleine Beerze verschillende functies:

- 1 De startnotitie biedt op hoofdlijnen informatie over de voorgenomen activiteiten aan het bevoegd gezag, de bevolking, de Commissie voor de m.e.r. en de wettelijke adviseurs. De lezer krijgt informatie over aanleiding en doel van het initiatief, de m.e.r.-procedure en de onderwerpen die in het MER onderzocht zullen worden.
- 2 Met behulp van de startnotitie zullen richtlijnen worden opgesteld voor de inhoud van het MER. Daarvoor vraagt het bevoegd gezag advies aan de Commissie voor de m.e.r. en de wettelijke adviseurs.
- 3 Deze startnotitie beoogt ook nadrukkelijk een inperking te maken van te onderzoeken oplossingsrichtingen, in de vorm van alternatieven of varianten binnen alternatieven.

2.4.3 VERDERE M.E.R.-PROCEDURE, PLANNING

Op grond van de startnotitie, het advies voor richtlijnen van de Commissie voor de m.e.r. en de adviezen en/of inspraak stelt het bevoegd gezag de richtlijnen voor het MER vast. Vervolgens stelt de initiatiefnemer het MER op. De verdere m.e.r.-procedure en de planning daarbij laat zich in het volgende schema samenvatten.

Planning Startnotitie, MER en besluitvorming De Kleine Beerze

2.5

INSPRAAK OP DE STARTNOTITIE INDIENEN

De startnotitie is bedoeld om iedereen de gelegenheid te bieden opmerkingen te maken over de gewenste inhoud van het milieueffectrapport (MER). Deze (inspraak)reacties worden meegenomen bij het formuleren van de richtlijnen. Deze richtlijnen bevatten inhoudelijke eisen waaraan het op te stellen MER moet voldoen.

Schriftelijke reacties op de startnotitie kunnen binnen een termijn van zes weken na bekendmaking van de ter inzage legging worden ingediend bij het Bevoegd Gezag. Waar en wanneer de startnotitie kan worden ingezien wordt bekend gemaakt door middel van advertenties in lokale en regionale bladen.

BEVOEGD GEZAG

Het College van Gedeputeerde Staten
van de Provincie Noord-Brabant
T.a.v. ing W.A.J.M. Michels, m.e.r.-coördinator
Postbus 90151
5200 MC 's-Hertogenbosch

HOOFDSTUK 3 Doelstelling

In dit hoofdstuk worden de doelen van het inrichtingsplan voor het gebied de Kleine Beerze uiteengezet. Daarnaast wordt aangegeven welk beleid momenteel al vaststaat en daardoor een randvoorwaarde vormt voor het inrichtingsplan.

3.1

DOEL

Het doel van het project De Kleine Beerze is om via het vaststellen en uitvoeren van een inrichtingsplan onder de Wet Inrichting Landelijk Gebied te komen tot realisatie van de verschillende gebiedsdoelen.

De overheid heeft voor het projectgebied al verschillende, voornamelijk beleidsmatige beslissingen genomen die invloed hebben op het inrichtingsplan. Deze beslissingen staan nu niet meer ter discussie. In het inrichtingsplan zullen de effecten van deze beslissingen uiteraard worden meegenomen.

De vaststaande besluiten hebben betrekking op:

- het aanwijzen van de Ecologische Hoofdstructuur;
- het aanwijzen van de Natura 2000 gebieden;
- het aanwijzen van de Natte Natuurparels;
- het aanwijzen van de beek voor beekherstel, viswater en waterberging;
- de doelen in het kader van de Kaderrichtlijn Water;
- de aanwijzing als Robuuste Verbinding (niet de exacte begrenzing);
- de kaders / doelen uit het Plan op Hoofdlijnen.

Dit vaststaande beleid geeft randvoorwaarden aan de invulling van het inrichtingsplan. In het MER worden alternatieven voor het inrichtingsplan onderzocht. De genomen besluiten bepalen uiteraard ook de “ruimte” waarbinnen de alternatieven dienen te worden opgesteld.

In de volgende paragrafen geven we aan wat vastligt in eerder genomen besluiten. We onderscheiden hierbij de volgende invalshoeken:

- Ecologische Hoofdstructuur
- Waterdoelen
- Robuuste Verbinding
- Plan op Hoofdlijnen

In het volgende hoofdstuk treft u een beschrijving van de alternatieven aan. Het betreft hier een globale visie op de alternatieven. In het MER worden de alternatieven verder uitgewerkt.

3.2

ECOLOGISCHE HOOFDSTRUCTUUR

Het doel van het natuurbeleid in Nederland is behoud en herstel van biodiversiteit. Er zijn een groot aantal grote en kleine natuurgebieden. Deze natuurgebieden komen echter steeds meer geïsoleerd te liggen door de ruimtelijke ontwikkelingen. De Ecologische Hoofdstructuur is ontworpen om een netwerk te vormen van natuurgebieden en verbindingzones. Binnen dit netwerk is uitwisseling van flora en fauna mogelijk.

De begrenzing van de Ecologische Hoofdstructuur is door de provincie vastgelegd in het Natuurbeheerplan. De gebieden binnen de begrenzing krijgen ook in het nieuwe inrichtingsplan de bestemming natuur. Dit is een randvoorwaarde die wordt overgenomen uit de beslissingen over de Ecologische Hoofdstructuur.

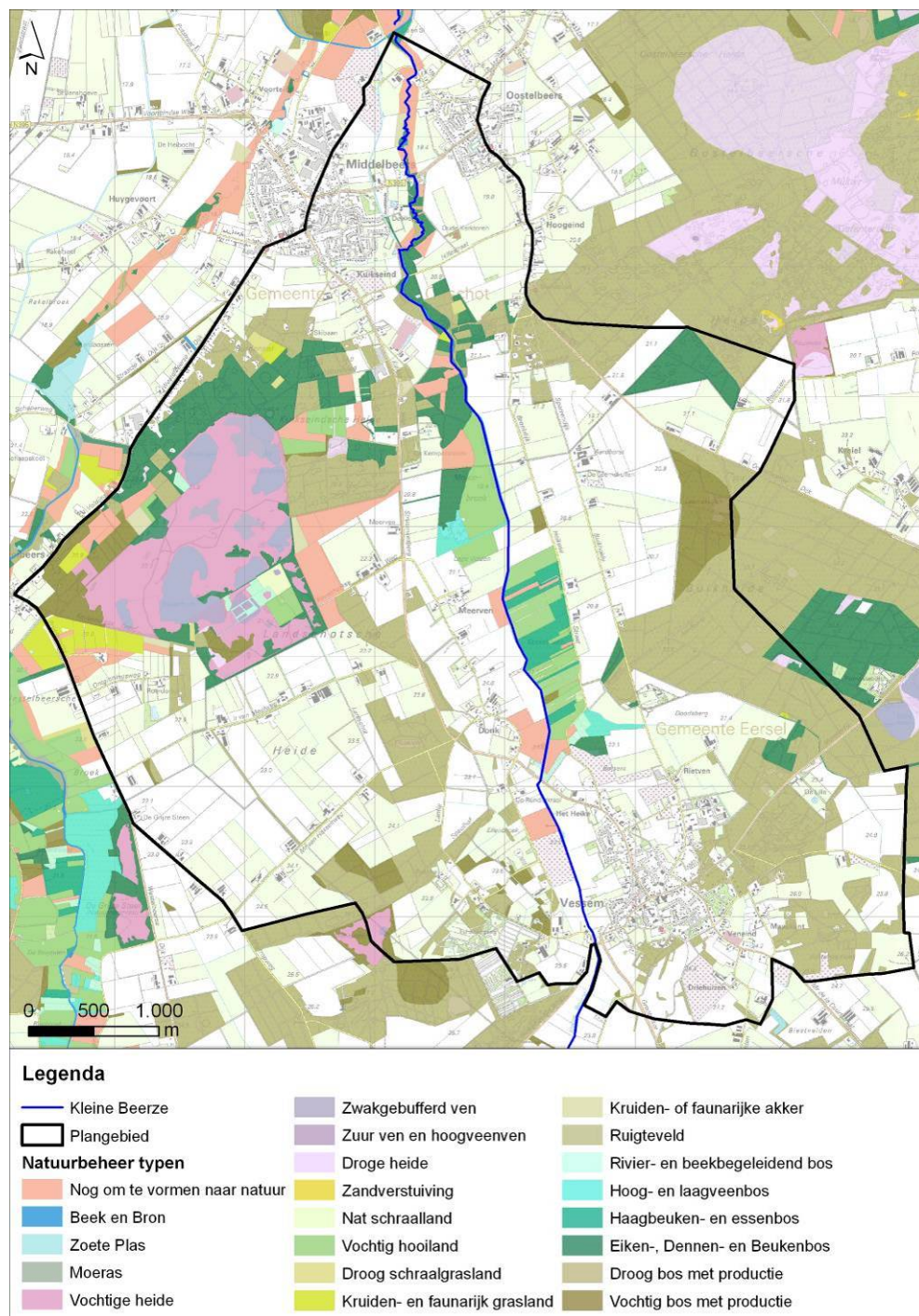
De gebieden in de Ecologische Hoofdstructuur hebben al een bestemming als natuurgebied en zijn ook als zodanig opgenomen in het bestemmingsplan of hebben nog een landbouwkundige bestemming en zijn in het Natuurbeheerplan aangegeven als “Nog om te vormen naar Natuur”. Afbeelding 3.1 bevat een kaart met voor de al bestaande natuur een aanduiding van het huidige type natuurbeheer. De percelen met nog nieuw te vormen natuur zijn aangegeven in roze op deze kaart.

De provincie heeft in haar Natuurbeheerplan ook een Ambitiekaart opgenomen voor de Ecologische Hoofdstructuur. De Ambitiekaart geeft per perceel aan welke ambitie de provincie heeft ten aanzien van het te creëren natuurbeheer type. Bij het opstellen van de alternatieven voor het nieuwe inrichtingsplan gaan we niet uit van de Ambitiekaart, maar van de ecosysteemttypen die voortkomen uit de besluiten over de Robuuste Verbinding De Beerze. De ecosysteemttypen van de Robuuste Verbinding zijn niet gelijk aan de Ambitiekaart, maar vertonen uiteraard wel een bepaalde samenhang.

Bepaalde gebieden binnen de Ecologische Hoofdstructuur hebben een speciale status. Dit zijn de Natura 2000-gebieden. Deze gebieden hebben een extra bescherming gekregen. Voor de bescherming van de Natura 2000-gebieden zijn beheerplannen in voorbereiding, waarin staat aangegeven welk beheer de eerstkomende zes jaar in die gebieden aan de orde is en welke eisen gesteld moeten worden aan functies in en in de omgeving van die natuurgebieden. De beekloop van de Kleine Beerze en de Landschotse Heide maken deel uit van het Natura 2000-gebied Kempenland-West.

Afbeelding 3.1

Begrenzing EHS (Bron:
Natuurbeheerplan, 2009)

3.3

WATERDOELEN

De waterdoelen in het plangebied zijn:

- Beekherstel
- Tegengaan van verdroging in Natte Natuurparels
- Waterberging
- Verbetering van de waterkwaliteit

Beekherstel

De Kleine Beerze is in het Reconstructieplan aangewezen voor beekherstel. Langs de gehele loop is daarom een strook met een gemiddelde breedte van 50 m gereserveerd voor beekherstel.

In het Provinciaal Waterhuishoudingsplan (2003-2006) is aan De Kleine Beerze de functie 'waternatuur + viswater' toegekend. Bij het nieuwe Provinciaal Waterplan (2010-2015) is deze functie vervangen door de functie 'verweven'. Het doel van de functie 'verweven' is het in harmonie ontwikkelen van mensgerichte en natuurgerichte doelen voor waterlopen. Dit betekent dat De Kleine Beerze moet worden ingericht op een wijze die, samen met de hydrologie en de waterkwaliteit leidt tot het bereiken en in stand houden van het Goed Ecologisch Potentieel (GEP) (Europese Kaderrichtlijn Water) en een goede visstand.

Tegengaan van verdroging in Natte Natuurparels

Binnen het plangebied zijn drie Natte Natuurparels (NNP) aanwezig, te weten Molenbroek, Spekdonken en Landschotse Heide. Natte Natuurparels zijn natuurgebieden (binnen de Ecologische Hoofdstructuur) met bijzondere natuurwaarden die afhankelijk zijn van de hoge grondwaterstanden of kwel. Deze gebieden worden sterk beïnvloed door de inrichting en het beheer van de omgeving. Het beleid is er daarom op gericht om de waterhuishouding, waterkwaliteit en de inrichting van deze gebieden af te stemmen op de ecologische doelstellingen.

De term 'Natte Natuurparel' is geïntroduceerd in het provinciale Streekplan Noord-Brabant 2002. In het Provinciaal Waterplan (2010-2015) is vastgelegd dat binnen de Natte Natuurparels en de beschermingszones er omheen nieuwe waterhuishoudkundige ingrepen niet zijn toegestaan, tenzij deze zijn gericht op het verbeteren van de condities voor de natuur. Indien waterhuishoudkundige maatregelen binnen de Natte Natuurparel leiden tot vernattingsschade buiten de Ecologische Hoofdstructuur is compensatie voor de grondeigenaar mogelijk.

Waterberging

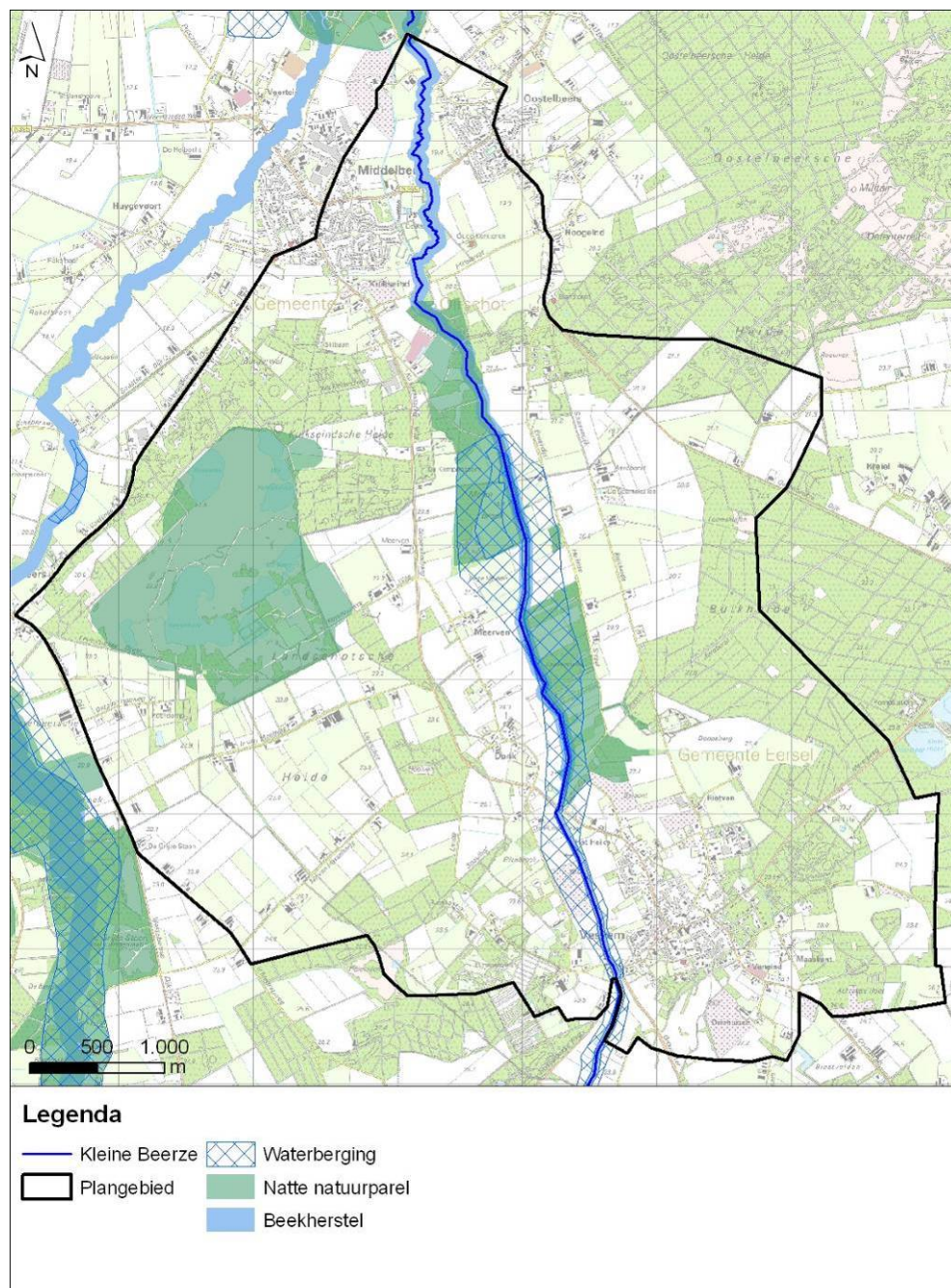
In het Reconstructieplan Beerze – Reusel is het gehele beekdal van De Kleine Beerze (ten zuiden van de dekzandrug) aangewezen als voorlopig reserveringsgebied waterberging 2050. Binnen de Natte natuurparel Molenbroek is bovendien een gebied van circa 20 ha aangewezen als waterbergingsgebied. Dit waterbergingsgebied wordt in het Wilg-inrichtingsplan gerealiseerd. Beiden worden meegenomen in het Wilg inrichtingsplan met één doel: zoveel mogelijk vasthouden van water zodat de afvoer door de oude loop van de Kleine Beerze kan stromen, zonder dat er wateroverlast plaatsvindt.

Verbetering van de waterkwaliteit

De Kleine Beerze is een waterlichaam conform de Europese kaderrichtlijn water. Het type is R4 met als doel een goede ecologische potentieel natuur.

Afbeelding 4.7

Waterdoelen: Natte
Natuurparels, waterberging en
beekherstel

3.4

ROBUUSTE VERBINDING

De Ecologische Hoofdstructuur bestaat uit natuurgebieden en verbindingzones. In de Nota Ruimte constateert de rijksoverheid dat er behoefte is aan een beperkt aantal zogenaamde Robuuste Verbindingen in aanvulling op de EHS. De Beerze is in de Nota Ruimte aangewezen als Robuuste Verbinding. De Nota Ruimte bevat een zeer globale begrenzing en een planlogische basisbescherming. Het doel van de Robuuste Verbinding De Beerze is: “Het verbinden van grote eenheden natuur en deze eenheden vergroten. Hiermee wordt de ruimtelijke samenhang op nationaal niveau verbeterd en zal een internationaal netwerk beter functioneren”. In Brabant wordt daarnaast gestreefd naar een ecologische verbinding

met de natuurgebieden op de dekzandruggen binnen de Regionale Natuur en Landschapseenheden (RNLE's). Concreet luidt de doelstelling voor de RV De Beerze het realiseren van maximaal 1.150 ha nieuwe natuur en natuurgericht beheerde landbouwgronden als aanvulling op de Ecologische Hoofdstructuur. Deze doelstelling betreft de gehele RV Beerze. De Kleine Beerze is hiervan een onderdeel.

In 2009 heeft de provincie een structuurvisie voor de Robuuste Verbinding De Beerze opgesteld; Structuurvisie De Levende Beerze. De filosofie achter RV De Beerze is de opgave voor water en natuur doelen te koppelen aan andere gebiedsdoelen en zo te streven naar een breed draagvlak. Er zijn drie hoofdthema's die in het kader van de Levende Beerze aan bod komen: de Beerze Leeft (natuur en water), de Beerze Werkt (landbouw, en andere economische activiteiten) en de Beerze Bruist (sociaal-culturele structuur). Het inrichtingsplan voor de Kleine Beerze is een uitwerking van de Structuurvisie De Levende Beerze. De structuurvisie is na vaststelling bindend voor de provincie.

Het realiseren van de RV betekent een forse ruimtelijke ingreep met een stevige impact voor het gebied. Deze kunnen niet los gezien worden van de andere opgaven die er in het gebied liggen, zoals verwoord in de reconstructieplannen. In eerste aanleg wordt de extra opgave voor natuur al snel gezien als een bedreiging voor een gezonde plattelandseconomie en (daarmee) voor een leefbaar platteland. In de structuurvisie wordt uitgegaan van het tegenovergestelde: realisatie van de Robuuste Verbinding als drager voor een vitaal platteland. Conform het programma Mooi Brabant staat het bereiken van een hoog niveau van ruimtelijke kwaliteit centraal. Dit is alleen te bereiken als de drie duurzaamheidsaspecten milieu, economie en leefbaarheid in samenhang en evenwichtig worden aangepakt en als dit dusdanig gebeurt, dat de lokale overheden (gemeenten en waterschap) en belanghebbenden in het gebied (boeren, burgers, buitenlui) van begin tot eind actief betrokken zijn en het resultaat zien als hun prestatie.

De "BEERZE LEEFT" (groen) symboliseert de doelstelling om tot een aaneengesloten snoer van natuurgebieden te komen, een doorlopend kralensnoer langs de beek (schakels) geflankeerd door grotere eenheden (knopen), die samen de Robuuste Verbinding vormen. Deze Robuuste Verbinding wordt gecreëerd in een mooi landschap, dat het waard is om te beleven. Het watersysteem is daarin zo natuurlijk mogelijk, waarbij elk deelgebied "zijn eigen broek kan ophouden": afvoer uit het gebied is zo laag en traag mogelijk.

De "BEERZE WERKT" (blauw) beschrijft hoe ondernemingen zich kunnen manifesteren in het landschap waarvan de beek deel uitmaakt en hoe wij vanuit deze structuurvisie dit qua uitstraling en qua bijdrage aan de Levende Beerze, willen verbeteren en versterken.

De "BEERZE BRUIST" (oranje) gaat over het stroomgebied van de Beerze als drager voor tal van sociaalculturele activiteiten en aspecten, met een beleefbare Beerze, cultuurhistorie als inspiratiebron en dorpen aan de beek als centrale onderwerpen.

In het document met afspraken tussen het ministerie van LNV en de provincies over Robuuste Verbindingen is gesteld dat het ecologische ambitieniveau van de Beerze behoud van biodiversiteit op landelijk en regionale schaal is en behoud van biodiversiteit bij onvoorziene risico's. Het beoogde ecosysteemtype is "beken en beekdalbos (type A0)" en "Grasland met klein water (type B1)".

3.5

PLAN OP HOOFDLIJNEN

De provincie Noord-Brabant, gemeenten Eersel en Oirschot, Waterschap De Dommel, ZLTO en het Brabants Landschap zijn een samenwerkingsovereenkomst aangegaan om de doelen in het plangebied te realiseren. De samenwerkingsovereenkomst is op 23 juli 2009 ondertekend door de genoemde partijen. De samenwerkingsovereenkomst bevat een Plan op Hoofdlijnen. Het Plan op Hoofdlijnen is een kader waarbinnen het inrichtingsplan moet worden opgesteld. Het Plan op Hoofdlijnen is richting gevend bij de invulling van de alternatieven voor het inrichtingsplan.

Het Plan op Hoofdlijnen bestaat uit een globale kaart met legenda, een toelichting op deze kaart en een set maatregelenmandjes. De belangrijkste legenda-eenheden uit het Plan op Hoofdlijnen zijn hier op een rijtje gezet:

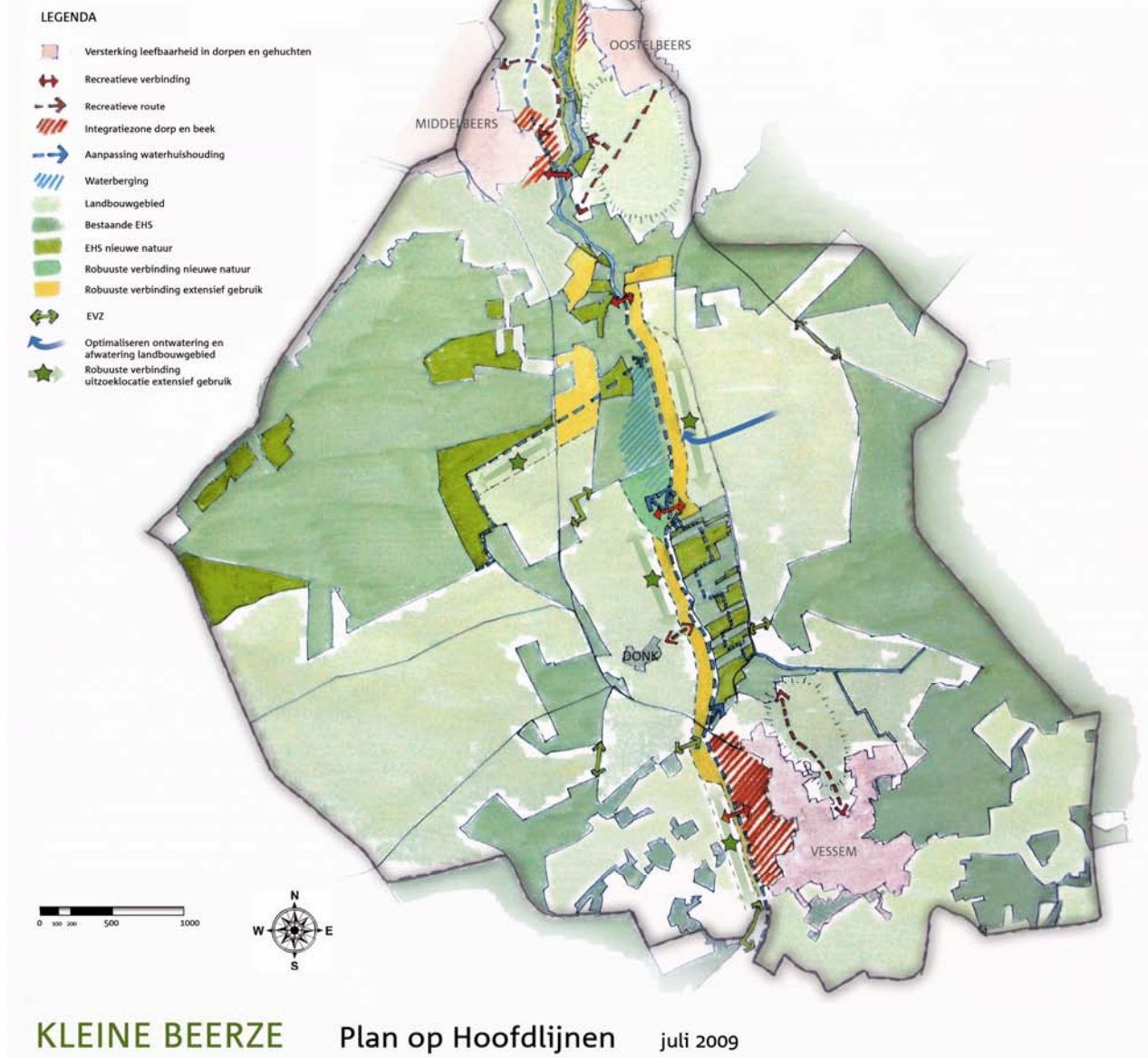
- § De kaart geeft in verschillende legenda-eenheden aan op welke plekken er sprake is van nieuwe natuur of extensivering van het huidige (agrarisch) gebruik. Het doel van deze plekken is om de RV en de EHS vorm te geven waarbij op de geelgekleurde plekken mogelijk extensieve landbouw kan plaatsvinden. De natuurgebieden zijn groengekleurd. Op een aantal plaatsen zijn deze locaties breder zodat knopen, of verbindingen, tussen RV en EHS en EHS met andere EHS gebieden gevormd kunnen worden.
- § Op de kaart is de "integratiezone dorp en beek" rood gearceerd aangegeven. Aan de westzijde van Vessem, bij Oostelbeers en Middelbeers (Plantage Middelbeers) worden de zones tussen de beek en het dorp zo heringericht, dat het niet alleen ruimte biedt aan natuur en water van de robuuste verbinding, maar ook aan recreatief medegebruik. Zo ontstaat een "integratiezone dorp aan de beek".
- § Op de kaart staan 5 zogenaamde "uitzoeklocaties" aangegeven met een ster. Voor deze locaties geldt dat het locaties betreft waar het vanuit het goed ecologisch functioneren van de Robuuste Verbinding en natte natuurparels, noodzakelijk is om extensief beheerde gronden te positioneren als overgang (buffer) van de kern van de Robuuste Verbinding en natte natuurparel naar het omliggend landbouwgebied. Welke percelen hiervoor het meest geschikt zijn wordt bepaald aan de hand van de effecten op de waterhuishouding. Op alle vijf uitzoeklocaties liggen huiskavels. De uiteindelijke invulling van deze locaties wordt dusdanig dat eigenaren en/of gebruikers er mee kunnen instemmen. De alternatievenstudie in het mer zal inzicht geven in de effecten op deze locaties.
- § De groengele gebieden zijn op de kaart aangeduid als landbouw en in het Plan op Hoofdlijnen als "duurzaam en vitaal agrarisch gebied". De insteek is om hier, op duurzame wijze, condities te scheppen voor een economische renderende landbouw, nu en in de toekomst.

Het realiseren van de water- en natuurdoelen langs de Kleine Beerze heeft, van alle doelstellingen, verreweg de grootste ruimtelijke impact. De twee studie-alternatieven die in het volgende hoofdstuk worden beschreven richten zich met name op deze doelen. In het Plan op Hoofdlijnen zijn nog een aantal andere planelementen opgenomen. Deze planelementen zijn niet opgenomen in de twee studie-alternatieven. De planelementen worden wel opgenomen in het Voorkeursalternatief. Hierbij worden ook de effecten van de

planelementen bepaald. De planelementen worden in overleg met de belanghebbenden ontwikkeld.

Afbeelding 3.1

Plan op Hoofdlijnen

De aanvullende planelementen uit het Plan op Hoofdlijnen zijn:

1. Invulling van de restopgave EHS in en rond het natuurgebied de Landschotse Heide conform het natuurgebiedsplan.
2. Uitwerking van de zones "dorp aan de beek" waarin voor de overgangszone tussen dorpsrand en nieuwe natuur gezocht wordt naar een aantrekkelijke en multifunctionele invulling.
3. Invulling van zes ecologische verbindingzones.
4. Aanpassen van de afwatering vanaf het landbouwgebied de Landschotse Heide naar de Kleine Beerze en de optimalisatie van de ont- en afwatering van het gebied Buikheide.

5. Optimaliseren van de afvoer via de Hazeloop (conform de doelstelling van duurzaam waterbeheer) uit het oostelijk bebouwd gebied van Vessem.
6. Verbetering van de landbouwstructuur.
7. Inpassing vuilstortplaats Middelbeers.

1. Restopgave Landschotse Heide

Het gaat hierbij om de reguliere invulling van de EHS in het natuurgebied Landschotse Heide. Het gaat om een aantal percelen langs de rand en in het hart van het gebied. Voor de invulling wordt het natuurgebiedplan gevolgd. Naast de benodigde natuurontwikkelingsmaatregelen zal inzichtelijk gemaakt worden of en hoe de detailwaterhuishouding wordt aangepast.

2. Zones dorp aan de beek

Voor de zones dorp aan de beek uit het Plan op Hoofdlijnen wordt via een interactief planvormingsproces met bewoners gezocht naar de optimale invulling van de overgangszones tussen de nieuwe natuur en de dorpsranden van Vessem, Oostelbeers en Middelbeers. Het gaat daarbij om een landschappelijke fraaie invulling met mogelijkheden voor uiteenlopende vormen van multifunctioneel gebruik.

3. Zes ecologische verbindingzones

Het betreft 6 kleine droge ecologische verbindingzones, die in het Reconstructieplan Beerze Reusel zijn opgenomen.

4. Afwatering landbouwgebieden Landschotse Heide en Buikheide.

Een doelstelling in het Plan op Hoofdlijnen is om de rechtstreekse afwatering vanuit het landbouwgebied Landschotse Heide sterk te vertragen en het water te laten infiltreren in de ondergrond. De ontwatering van het (relatief kleine) landbouwgebied Buikheide wordt eveneens geoptimaliseerd om verdroging en natschade zoveel mogelijk te voorkomen.

5. Afvoer via Hazeloop

Om de afvoer op de Kleine Beerze zo ver mogelijk te minimaliseren is in het plan op hoofdlijnen ook afgesproken om de afvoer uit de bebouwde kom, die via de Hazeloop tot afvoer komt te vertragen. Parallel aan het MER wordt uitgezet welke ingrepen hiervoor nodig zijn in het rioolstelsel van Vessem en in de Hazeloop.

6. Verbetering van de landbouwstructuur

Via een wensinventarisatie is aan het merendeel van de agrarisch ondernemers in het gebied gevraagd welke wensen en suggesties zij hebben om hun bedrijfsvoering te verbeteren. Op basis van deze wensinventarisatie wordt de landbouwparagraaf van het inrichtingsplan Wilg geschreven.

7. Inpassing vuilstortplaats Middelbeers

Uitgezocht wordt of de voormalige stortplaats ten zuiden van Middelbeers effect heeft op haar omgeving en of er maatregelen nodig zijn.

HOOFDSTUK

4 Alternatieven

In dit hoofdstuk worden de alternatieven kort beschreven die in het milieueffectrapport verder worden uitgewerkt.

4.1

OPMAAT NAAR ALTERNATIEVEN

In het milieueffectrapport worden twee studie-alternatieven uitgewerkt. De visie op deze twee alternatieven treft u aan in de volgende paragraaf. Het milieueffectrapport bevat daarnaast een voorkeursalternatief en een meest milieuvriendelijk alternatief. Het Wilg-inrichtingsplan dat de initiatiefnemer wil uitvoeren is gelijk aan het voorkeursalternatief.

Middels de twee studie-alternatieven wordt de belangrijkste onderwerpvrage verkend: wat is de meest optimale invulling van de natuurontwikkeling, gekoppeld aan het watersysteemherstel en de landschappelijke verschijningsvorm.

De visie op de twee alternatieven is gebaseerd op:

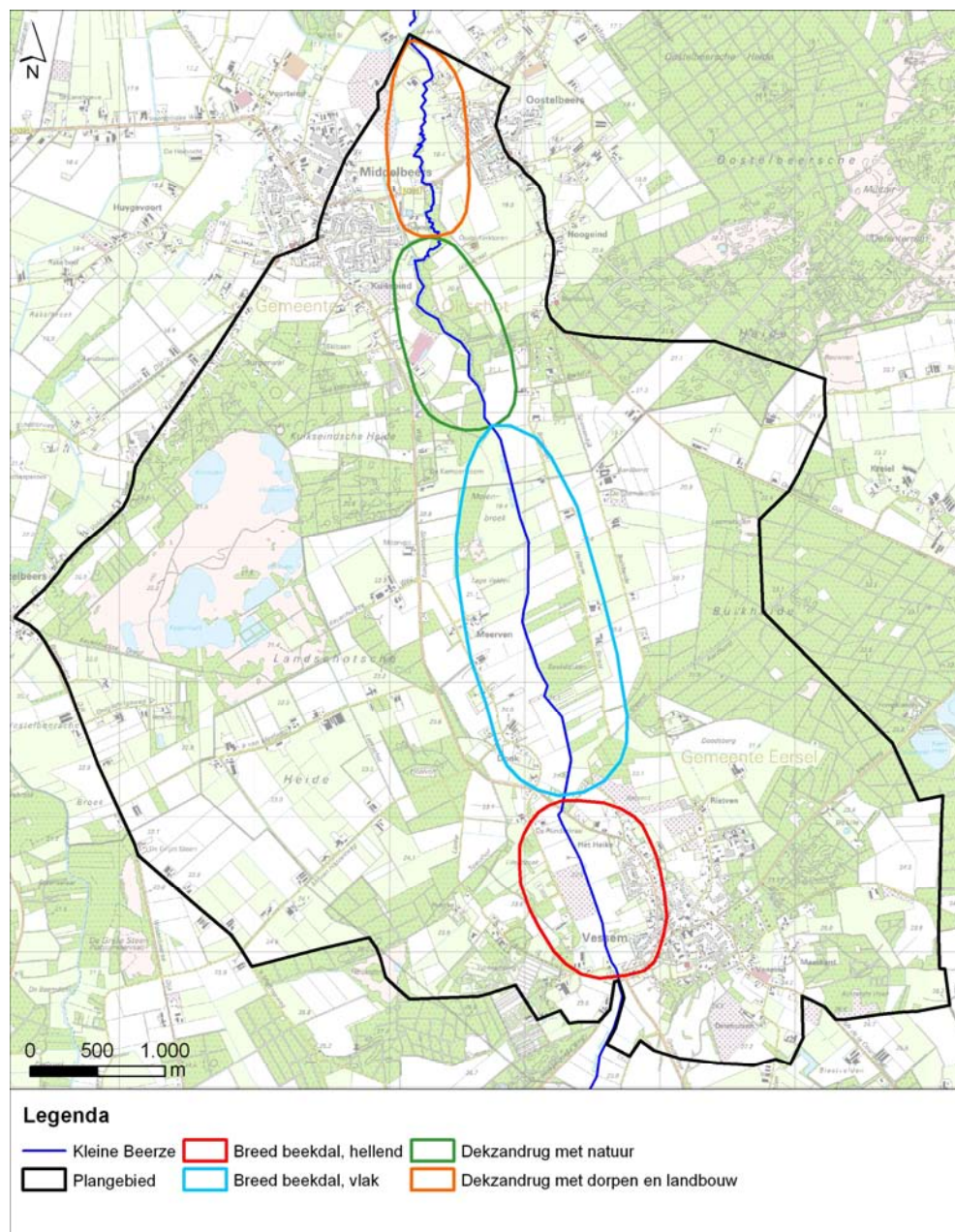
- § de geomorfologie van het gebied
- § de Ecologische Hoofdstructuur
- § de waterdoelen zoals beschreven in het Provinciaal Waterplan
- § de doelen van de Robuuste Verbinding De Beerze
- § de doelen uit het Plan op hoofdlijnen

Het beekdal van de Kleine Beerze is beperkt van omvang. Het gebied kent vier hoofdzones:

- § Breed beekdal, overgangsgebied van sterk hellend naar vlak
- § Breed beekdal, vlak
- § Dekzandrug met natuur, smal beekdal
- § Dekzandrug met dorpen en landbouw, smal beekdal

Afbeelding 4.1

Kaart indeling deelgebieden

De realisatie van een Robuuste Verbinding met daarin de beide ecosysteemttypen “Beek en beekdalbos” en “Grasland met klein water” is onhaalbaar door de beperkte omvang van het beekdal ter hoogte van de dekzandrug. Ter hoogte van de dekzandrug is het huidige beekdal te smal om zowel beekdalbos als graslanden met kleine wateren te ontwikkelen. Verbreden van het beekdal is niet aan de orde, omdat dit een te zware aantasting van de geomorfologie is.

De Robuuste Verbinding dient voor het gehele traject geschikt te zijn voor de geselecteerde doelsoorten. Dit betekent dat de verbinding niet onderbroken kan worden door realisatie van een ander natuurbeheertype dat ongeschikt is voor de geselecteerde doelsoorten. Het realiseren van bijvoorbeeld “beek en beekdalbos” ter hoogte van de dekzandrug en “Grasland met klein water” in het gedeelte met een breed beekdal leidt niet tot een aaneensluitende verbinding die geschikt is voor de geselecteerde doelsoorten van beide ecologische ambities. Bij het ontwikkelen van de studiealternatieven is daarom de keuze gemaakt om de alternatieven te baseren op één van de gestelde ecologische ambities: het ene

alternatief waarbij optimaal wordt gekozen voor het type “Beek en beekdalbos” en het tweede alternatief voor het type “Grasland met klein water”.

De twee studie-alternatieven zijn:

- § Natuurlijk beekdal
- § Cultuurhistorisch beekdal

In het alternatief ‘natuurlijk beekdal’ wordt de nadruk gelegd op een landschap met ruig spontane, weinig beheerde natuur. Het Cultuurhistorisch beekdal is een halfopen tot besloten cultuurlandschap, hierbij wordt teruggegrepen op een historisch landschap uit 1919.

De Kleine Beerze is een middenloop van een laaglandbeek. In algemene zin wordt gestreefd naar een meanderende beek in halfopen tot gesloten landschap begeleid door minimaal 10% opgaande begroeiing in de halfnatuurlijke variant tot minimaal 25% in natuurlijke variant. Het profiel- en tracévorm is asymmetrisch en heeft een sinuositeit van > 1.5 (Bron: streefbeelden voor beken en kreken, 2002).

De geomorfologie wordt in beide alternatieven centraal gesteld. Verbreden van het beekdal door afgraven van dekzandruggen wordt gezien als een onwenselijke en onhaalbare ingreep. Naast behoud van geomorfologische kenmerken is bij beide alternatieven rekening gehouden met Habitatrichtlijnsoort drijvende waterweegbree. Voor deze soort die in de Kleine Beerze veelvuldig wordt aangetroffen geldt een Europees beschermingsregime. De uitvoering van beekherstel moet zodanig zijn dat het voorkomen van de drijvende waterweegbree niet in het geding is.

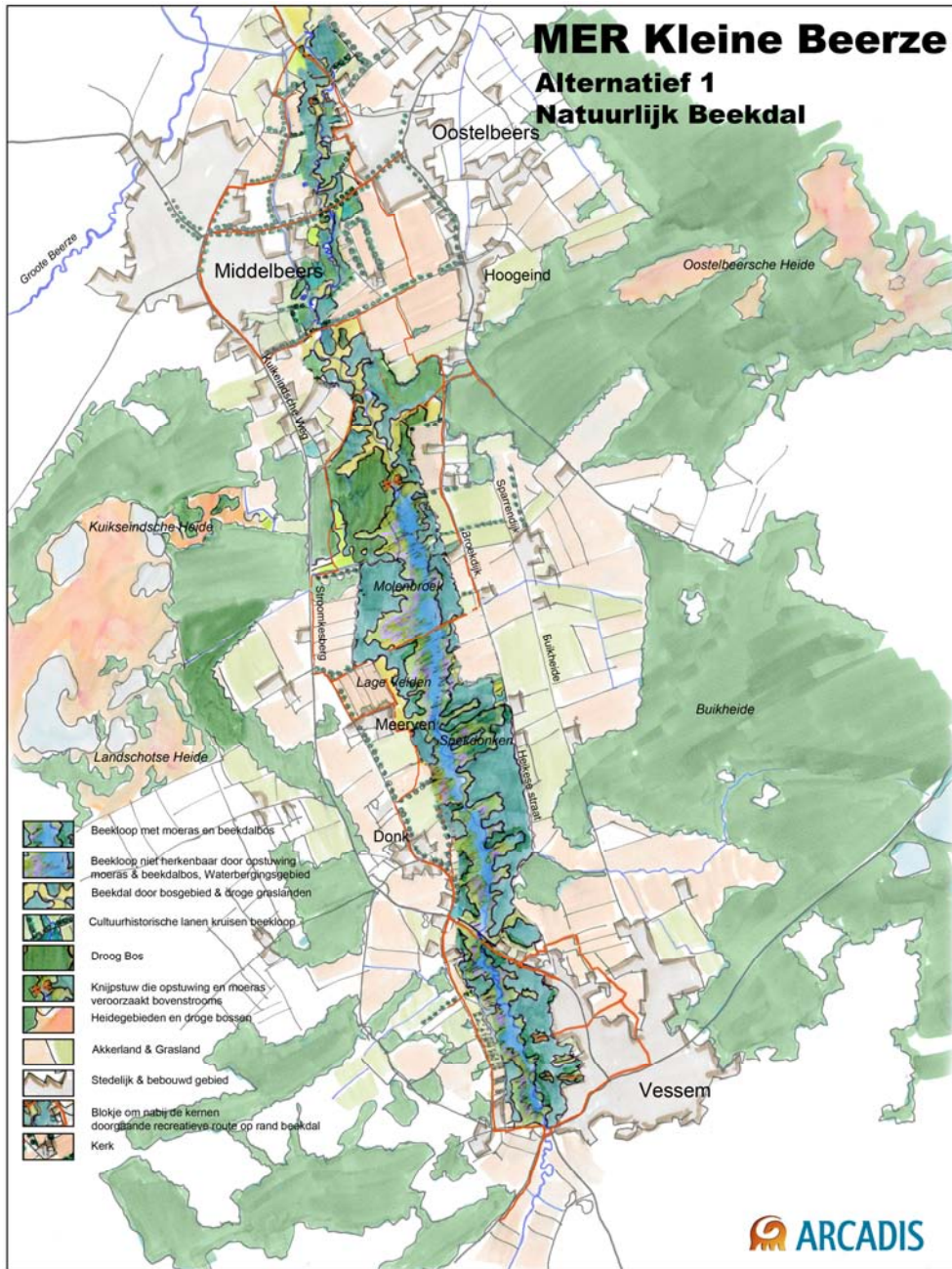
In de beschrijving van beide alternatieven worden doelsoorten genoemd. De doelsoorten zijn ontleend uit het “Robuuste Verbinding Beerze; Achtergronddocument natuur” (ARCADIS, 2008), opgesteld in het kader van de “planMER Levende Beerze” (ARCADIS, 2009) en “Strategie Natuurbeheer Beerze” (ARCADIS en CLM, 2008). Ook de specificering naar natuurdoeltypen / natuurbeheertypen zijn ontleend uit dit document.

4.2

NATUURLIJK BEEKDAL

Afbeelding 4.2

Impressie alternatief “Natuurlijk beekdal”

De Kleine Beerze Leeft (Natuur & water)

De Kleine Beerze heeft zijn natuurlijke dynamiek terug en stroomt meanderend door een gesloten landschap. Natuurlijke processen als erosie en sedimentatie hebben meanders gevormd. In het beekdal is moeras, moerasbos, beekbegeleidende bossen en stilstaande wateren aanwezig. Het betreft ruige, nauwelijks beheerde natuur. In de beek en het beekdal komen soorten voor als kwabaal, bosbeekjuffer, waterspitsmuis, grote weerschijnvlinder, beekprik en de Habitatrichtlijnsoort drijvende waterweegbree.

Om dit natuurlijke beekdal te krijgen heeft waterstandsverhoging in de beek plaatsgevonden door profielverkleining, het opheffen van drainage in de omgeving van de beek en het afdammen / dempen van sloten.

Om de natuurlijke ontwikkeling van natuurbeheertypen te stimuleren is de bouwvoor afgegraven ter vermindering van fosfaten in de bodem. Op kwellocaties is het maaiveld dusdanig verlaagd dat ontwikkeling van schrale natuurbeheertypen mogelijk is gemaakt.

Het beheer van het gebied is beperkt. Om te voorkomen dat drijvende waterweegbree wegens overschaduwing verdwijnt, wordt aan één zijde van de beek bos en aan de andere zijde moeras en ruigte nagestreefd.

Dekzandrug met dorpen en landbouw, smal beekdal

Het beekdal zelf geomorfologisch gezien smal. Het doorsnijdt hier de dekzandrug. Langs de beek bevinden zich beekbegeleidende vochtige bossen overgaand in droge bostypen en moeras en ruigte aan de andere zijde. De grens tussen de akkers en droge en vochtige bossen is duidelijk zichtbaar in het landschap. Het water wordt niet meer afgevoerd via het omleidingskanaal. Het omleidingskanaal wordt gedempt. De afvoer van het beekwater verloopt via de natuurlijke, meanderende (reeds bestaande) loop.

Dekzandrug met natuur, smal beekdal

Momenteel kent de Kleine Beerze een onnatuurlijk profiel. Natuurlijke meandering is gestimuleerd door het aanbrengen van driehoekskribben in het natte profiel. In het smalle beekdal komen afwisselend vochtige bossen en moeras en ruigte voor. Er wordt een verbinding tussen het beekdal van de Kleine Beerze en de dekzandrug met de natuurgebieden Landschotse Heide-Oostelbeersche Heide gerealiseerd. Op de flanken van het beekdal zijn landbouwpercelen omgevormd naar droge (voedselarme) bossen. Hierdoor is een verbinding tussen het beekdal en de droge gebieden op de dekzandruggen ontstaan. Op de grens tussen het brede beekdal en het begin van de dekzandrug wordt het water geknepen. Aan beide van de loop is aan beide zijde van de loop stortsteen aangebracht. De constructie zorgt ervoor dat de benedenstroomse loop de afvoer in m³ kan verwerken.

Breed beekdal, vlak

De knijpconstructie remt de waterafvoer waardoor een overstromingsvlakte aanwezig op de westoever, mede ontstaan door afgraven van de bovengrond. Stroomopwaarts van de vernauwde beekloop ter hoogte van het begin van de zandrug is geen duidelijke beekloop meer aanwezig. Het water stroomt via de laagst gelegen delen door het landschap. De huidige waterloop wordt niet gedempt. Het talud wordt vergraven om een natuurlijke, geleidelijke overgang te creëren en delen worden afgedamd als geïsoleerde wateren. De waterloop wordt niet meer beheerd, waardoor deze deels zal verlanden. In de geïsoleerde delen van de oude loop is ruimte voor behoud van drijvende waterweegbree. De graslanden in Spekdonken hebben zich ontwikkeld tot en moeras en vochtig bos door achterwege blijven van het maaibeheer.

Water vanuit Vessem stroomt door het agrarische gebied richting de beek. Daar waar het beekdal begint is er geen waterloop meer aanwezig. Het water stroomt via zijn natuurlijke weg naar de beek. Zuivering van het water vindt plaats doordat het water door moeras en moerasbos stroomt.

Breed beekdal, overgangsgebied van sterk hellend naar vlak

Meandering wordt ook op dit deel van het traject gestimuleerd door aanleg van driehoekskribben. Beekdalbos en ruigte zijn de bepalende natuurbeheertypen op het traject. Moeras is beperkt tot een zone langs de beek.

De Kleine Beerze Werkt (Landbouw, Recreatie & Landgoederen)

De dynamische overstromingsoppervlakte is met kades omgeven. Hierdoor worden de landbouwgronden beschermd bij hoogwater. Participatie van de streek is beperkt tot particulier natuurbeheer en landgoederen. Uit de studie van ARCADIS en CLM is gebleken dat de animo voor beheer en ontwikkeling van natte natuurtypen beperkt is. De extensiveringszone van de Robuuste verbinding wordt in overleg met de betreffende eigenaar ingevuld en valt buiten de scope van de alternatieven. De flanken van het gebied bieden mogelijkheden voor recreatie waarbij te denken valt aan wild vlees en safari's rond en in het gebied.

De Kleine Beerze Bruist (sociaal-cultureel)

Er wordt geen toeristisch recreatieve infrastructuur gerealiseerd. Ter hoogte van Vessem en Middelbeers zijn beperkte mogelijkheden voor recreatie in de vorm van struinnatuur. Beleving van het gebied vindt vooral plaats vanaf de randen van de verbindingszone en op de akkercomplexen met oude kerktoren bij Middelbeers.

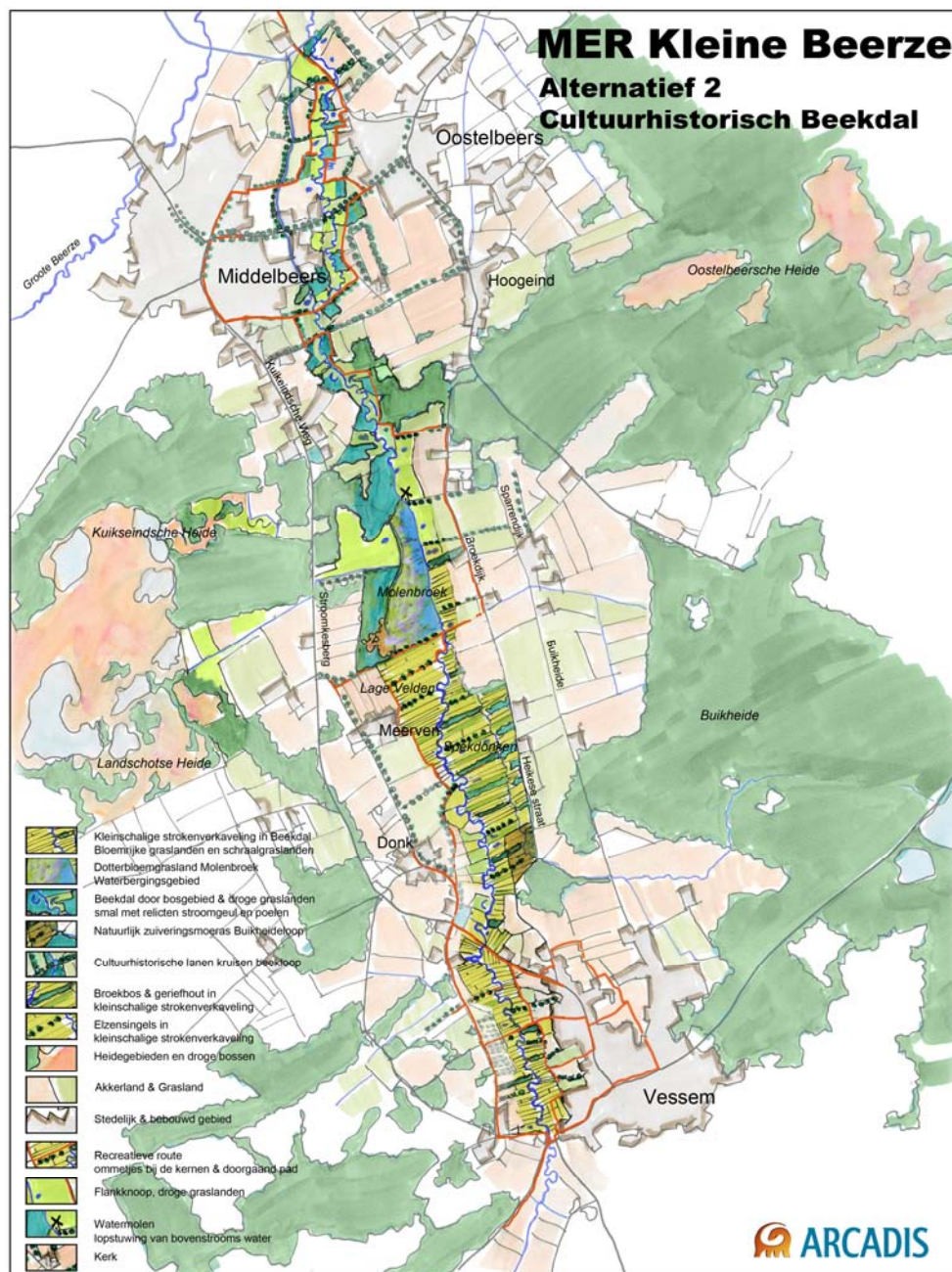
4.3

CULTUURHISTORISCH BEEKDAL

Afbeelding 5.4

Impressie alternatief

"Cultuurhistorisch beekdal"

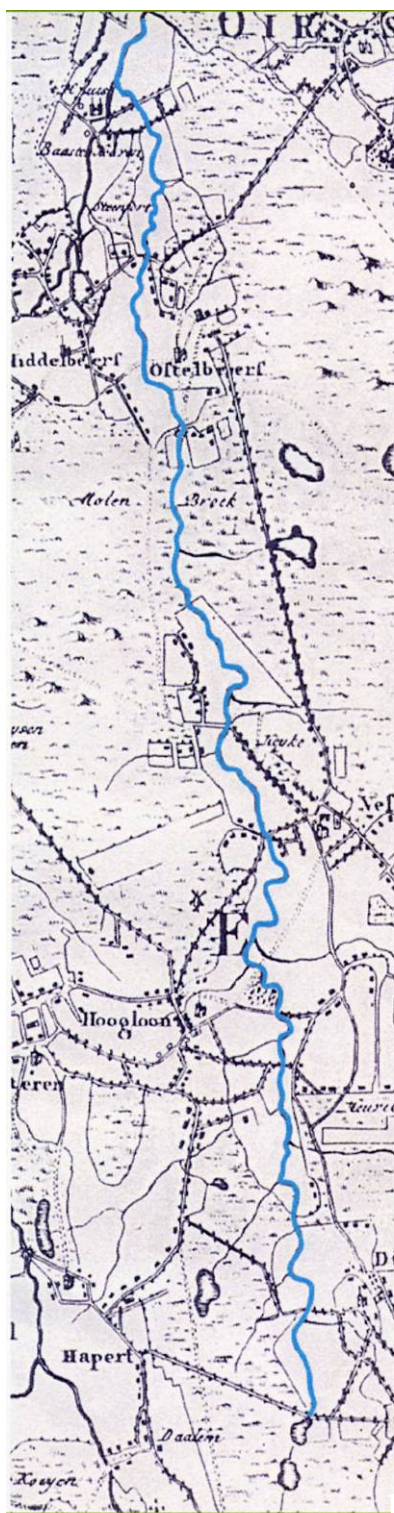
De Kleine Beerze Leeft (Natuur & water)

De Kleine Beerze heeft zijn natuurlijke dynamiek terug en stroomt meanderend door een halfopen tot besloten cultuurlandschap van 1919 (afbeelding 5.5). Het is een afwisselend landschap bestaande uit kleinschalige extensief in gebruik zijnde graslandpercelen en vochtige schraalgraslanden met poelen, landschapselementen, geïsoleerde wateren en kleine bosjes.

Afbeelding 5.5

Historische situatie 1919 en

huidige situatie

1794

1919

2003

In de beek en het beekdal komen soorten voor als bittervoorn, bont dikkopje, Donker pimpernelblauwtje, kamsalamander, zilveren maan en in geïsoleerde wateren en zeer zwak stromende delen van de beek Habitatrichtlijnsoort drijvende waterweegbree. Op de flanken van het beekdal komen droge graslanden, heide en vennen voor.

Om dit cultuurhistorische beekdal te krijgen heeft waterstandsverhoging in de beek plaatsgevonden door profielverkleining, het opheffen van drainage en verondiepen van sloten tot greppels in de omgeving van de beek.

Voor de ontwikkeling van schraallanden is afgraven van minimaal de bouwvoor noodzakelijk voor de vermindering van fosfaten in de bodem. Naast de floristische waarde zijn deze van levensbelang voor de populatie Zilveren maan en Donker pimpernelblauwtje.

Er worden poelen aangelegd die dienen als voortplantingsbiotoop voor onder andere de kamsalamander. De landschapselementen (elzensingels), zoals deze in 1919 aanwezig, bevinden zich haaks op de beek en dienen tevens als overwinteringsbiotoop van de kamsalamander. De landschapselementen, bloemrijke graslanden, vochtige schraalgraslanden kennen een patroon beheer door extensieve beweiding, maaien en afvoeren, baggeren, schonen van sloten en greppels en het afzetten van houtsingels en houtwallen. Behoud van successiefasen staat in het cultuurhistorische beekdal voorop.

Dekzandrug met dorpen en landbouw, smal beekdal

Het omleidingskanaal wordt deels losgekoppeld van de Kleine Beerze. Er wordt een drempel aangebracht waardoor het water merendeels door de natuurlijke loop van de Kleine Beerze stroomt. Voor de waterhoudendheid wordt een deel van het water in het omleidingskanaal gehouden. Het omleidingskanaal wordt geherprofileerd aangezien het geen voorname afwaterende functie meer heeft. Langs de natuurlijke loop van de Kleine Beerze worden landbouwgronden omgevormd tot bloemrijke graslanden met, waar mogelijk, poelen, houtwallen en oude akkers.

Dekzandrug met natuur, smal beekdal

Ter hoogte van de dekzandrug is de voormalige watermolen weer hersteld. Het huidige bos langs de beek wordt deels omgevormd naar bloemrijke graslanden en geïsoleerde wateren.

Er wordt een oost-west verbinding tussen het beekdal van de Kleine Beerze en de dekzandrug met de natuurgebieden Landschotse Heide-Oostelbeersche Heide. De herin te richten landbouwgronden worden omgevormd naar bloemrijke (schrake) graslanden, oude akkers en heide. Daar waar de grondwaterstand het toelaat worden poelen aangelegd. Hierdoor is een verbinding tussen het beekdal en de droge gebieden op de dekzandruggen.

Breed beekdal, vlak

Momenteel kent de Kleine Beerze een onnatuurlijk profiel. Het huidige profiel wordt (deels) behouden als geïsoleerde water voor behoud van drijvende waterweegbree. Ter hoogte van Molenbroek is de beek relatief recht, zoals ook op het kaartbeeld van 1919 te zien is. Door de watermolen stroomafwaarts is de waterafvoer geremd en is een overstromingsvlakte in de vorm van een dotterbloemhooiland aanwezig op de westoever (Molenbroek), mede ontstaan door afgraven van de bovengrond. Vanaf het Molenbroek stroomopwaarts wordt een nieuwe meanderende beekloop ten oosten van de huidige loop gegraven. Het te graven profiel is te vergelijken met, de restanten van de natuurlijke loop van de Kleine Beerze bij Middelbeers. Aan de beek bevinden zich extensief in gebruik zijnde (vochtig tot natte)

graslanden met poelen, houtsingels en greppels. Het verkavelingspatroon is kleinschalig en loodrecht op de beek.

Water vanuit Vessem stroomt door het agrarische gebied richting de beek. Daar waar het beekdal begint, stroomt het water door een speciaal hiervoor aangelegd moeras om het water te zuiveren voordat deze door de schraalgraslanden van de Spekdonken stroomt.

Breed beekdal, overgangsgebied van sterk hellend naar vlak

Ter hoogte van Vessem wordt een meanderende loop gerealiseerd, ten westen van de huidige loop. Het kleinschalige verkavelingspatroon, bestaande uit greppels en houtsingels, bevindt zich loodrecht op de beek. De percelen bestaan uit vochtige graslanden en poelen.

De Kleine Beerze Werkt (Landbouw, Recreatie & Landgoederen)

In de Robuuste Verbinding zijn volop mogelijkheden voor particulier, agrarisch natuurbeheer en landschapsbeheer. De landbouw is extensief ten dienste van natuur, wat mogelijkheden biedt voor de verkoop van streekeigen producten. Het beekdal en de beekdalflanken bieden mogelijkheden voor het ontwikkelen van landgoederen. Het landschap biedt mogelijkheden voor innovatieve recreatieve ondernemingen.

De Kleine Beerze Bruist (sociaal-cultureel)

Er worden toeristisch recreatieve infrastructuur gerealiseerd. Ter hoogte van Vessem en Middelbeers zijn er verschillende mogelijkheden voor recreatie. Beleving van het cultuurhistorische beekdal kan plaatsvinden door een korte wandelronde (nabij de dorpskernen) als door een doorgaande route. De watermolen dient als trekpleister voor recreanten in het gebied. Dit zelfde geldt voor de akkercomplexen en oude kerktoren bij Middelbeers.

4.4

VOORKEURSALETERNATIEF

Het voorkeursalternatief komt tot stand door een afweging te maken van de uitkomsten van de effectbeoordeling. Het voorkeursalternatief kan bestaan uit één van de studie-alternatieven of worden samengesteld uit de studie-alternatieven. In het voorkeursalternatief worden ook andere planelementen uit het Plan op Hoofdpijnen opgenomen. Deze planelementen staan beschreven in par. 3.5 en omvatten:

§Restopgave Landschotse Heide

- Zones dorp aan de beek
- Zes ecologische verbindingzones
- Afwatering landbouwgebieden Landschotse Heide en Buikheide.
- Afvoer via Hazeloop
- Verbetering van de landbouwstructuur
- Inpassing vuilstortplaats Middelbeers

Het voorkeursalternatief is gelijk aan het Wilg inrichtingsplan.

4.5

MEEST MILIEUVRIENDELIJKE ALTERNATIEF

Het meest milieuvriendelijke alternatief (MMA) is het alternatief waarbij de nadelige gevolgen voor het milieu worden voorkomen, dan wel, voor zover dat niet mogelijk is, deze met gebruikmaking van de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu, zoveel mogelijk worden beperkt. Het meest milieuvriendelijke alternatief voldoet aan de gestelde doelen en geeft daarbij de geringste negatieve milieueffecten en biedt de grootste meerwaarde. Het maken van een MMA is wettelijk verplicht.

HOOFDSTUK

5 Referentiesituatie

In dit hoofdstuk wordt de huidige situatie in het gebied beschreven en wordt de autonome ontwikkeling kort aangegeven. In het milieueffectrapport zullen deze zaken uitgebreider worden beschreven.

5.1

REFERENTIESITUATIE = HUIDIGE SITUATIE EN AUTONOME ONTWIKKELINGEN

De referentiesituatie bestaat uit de huidige situatie in combinatie met de autonome ontwikkelingen. De autonome ontwikkelingen zijn ontwikkelingen die plaatsvinden zonder dat één van de alternatieven wordt uitgevoerd en waartoe al wel besloten is. De huidige situatie wordt in de volgende paragraaf beschreven. In de MER wordt de beschrijving van de huidige situatie uitgebreider uitgewerkt. De autonome ontwikkelingen zijn opgenomen in paragraaf 4.3.

De beschrijving van de referentiesituatie in het MER heeft een tweeledig doel:

- § De beschrijving van de belangrijkste waarden van de bestaande situatie maakt duidelijk waar de voornaamste effecten kunnen optreden. Dit resulteert in een betere focus op de effectbeschrijving in het MER.
- § De effecten van de alternatieven worden bepaald ten opzichte van de referentiesituatie.

5.2

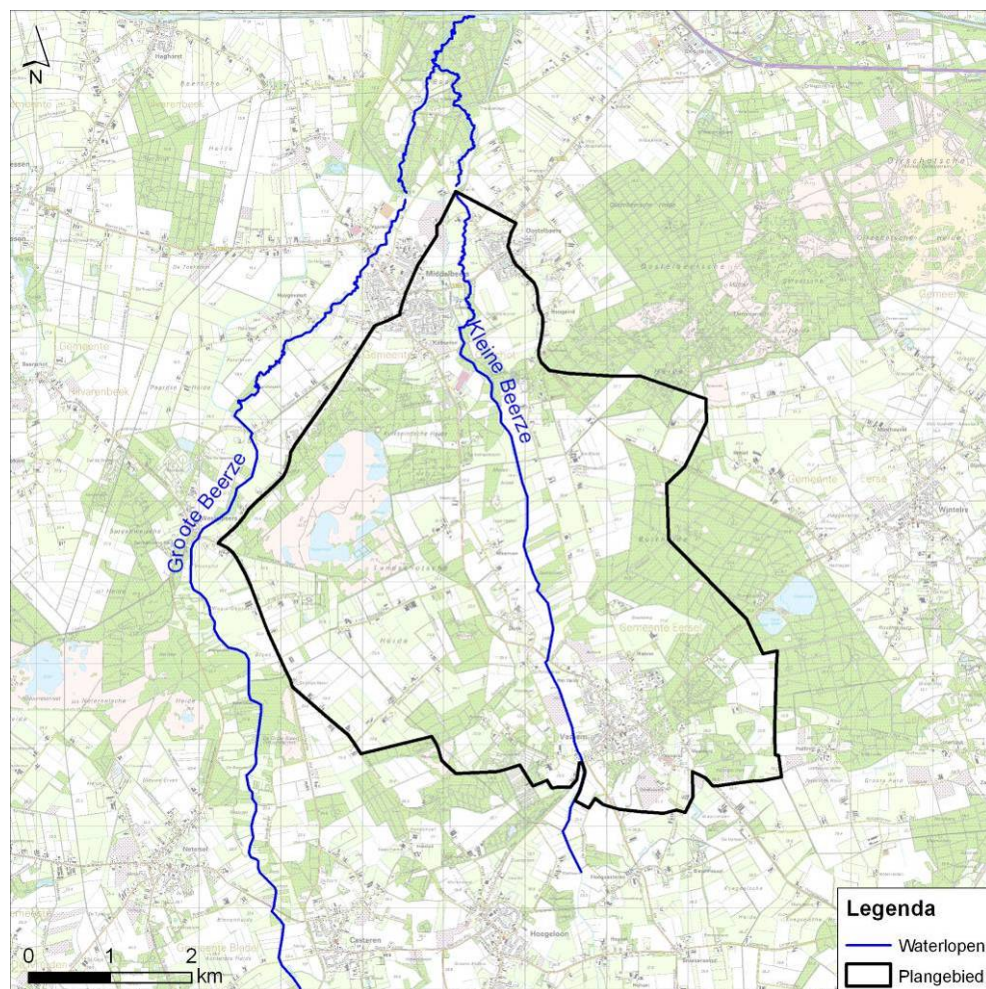
HUIDIGE SITUATIE

5.2.1

AFBAKENING VAN HET PLANGEBIED

Het plangebied is gelijk aan het gebied in het Plan van Hoofdlijnen (zie afbeelding 4.1). De Kleine Beerze stroomt oostelijk van De Groote Beerze, vanaf Duizel, langs Hoogeloon en Vessem richting Middelbeers. Deze is vanaf Vessem aangemerkt als Robuuste Verbinding. Tussen Hoogcasteren en Vessem heeft het waterschap een project voor beekherstel uitgevoerd. Ten noorden van Vessem liggen langs de beek twee Natte Natuurparels, de Spekdonken en Molenbroek. Ter hoogte van Middelbeers splitst een omleidingskanaal af van de Kleine Beerze. Oostelijk van de Kleine Beerze ligt een archeologisch monument. Ten Noorden van Middelbeers vloeien in landgoed Baest de Groote en de Kleine Beerze samen tot De Beerze. Ook de beide omleidingskanalen vloeien samen. Voor de omleidingskanalen moet de ecologische functie nog nader worden uitgewerkt.

Afbeelding 4.1

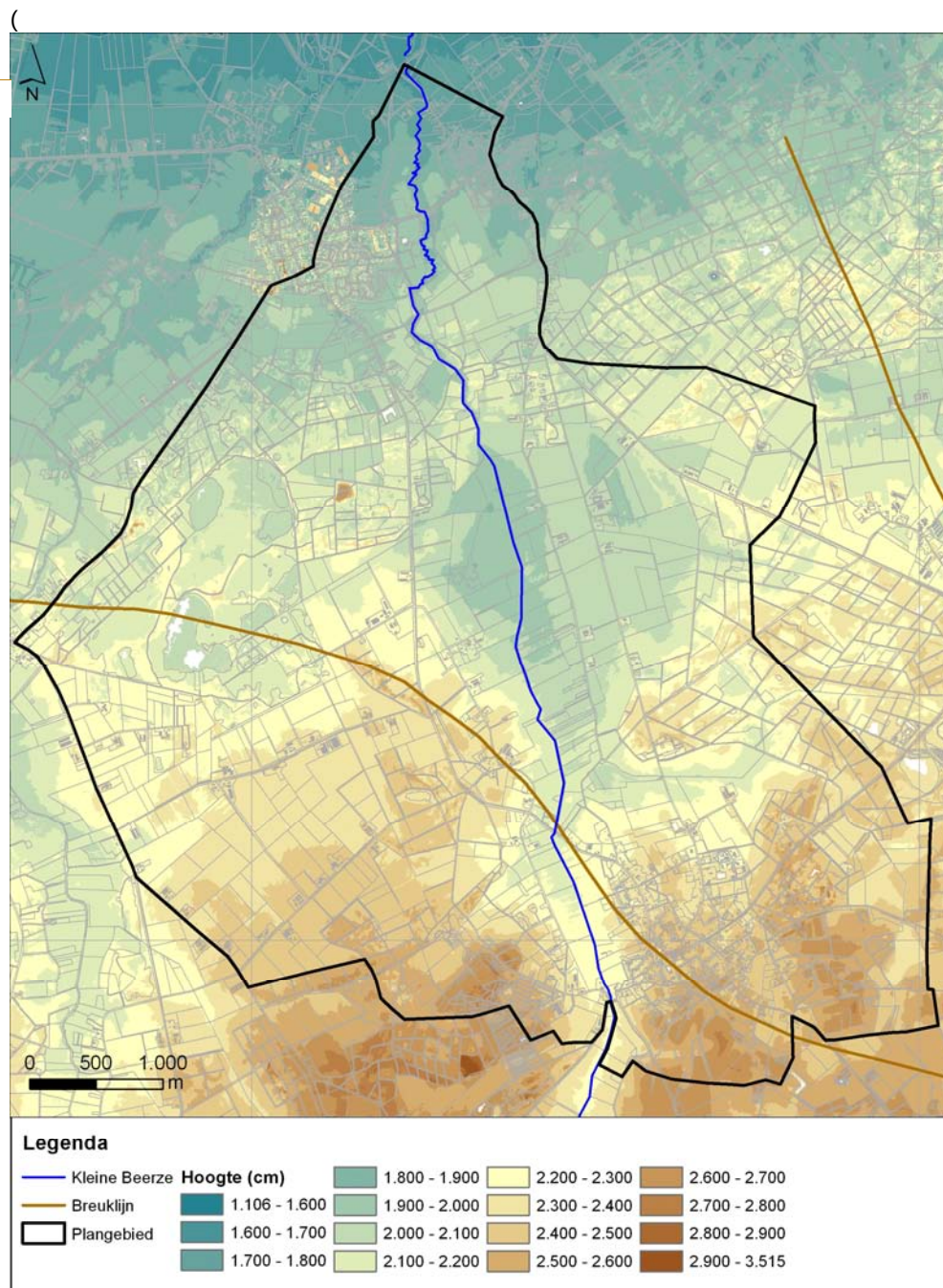

5.2.2

GEOMORFOLOGIE EN HOOGTELIKKING

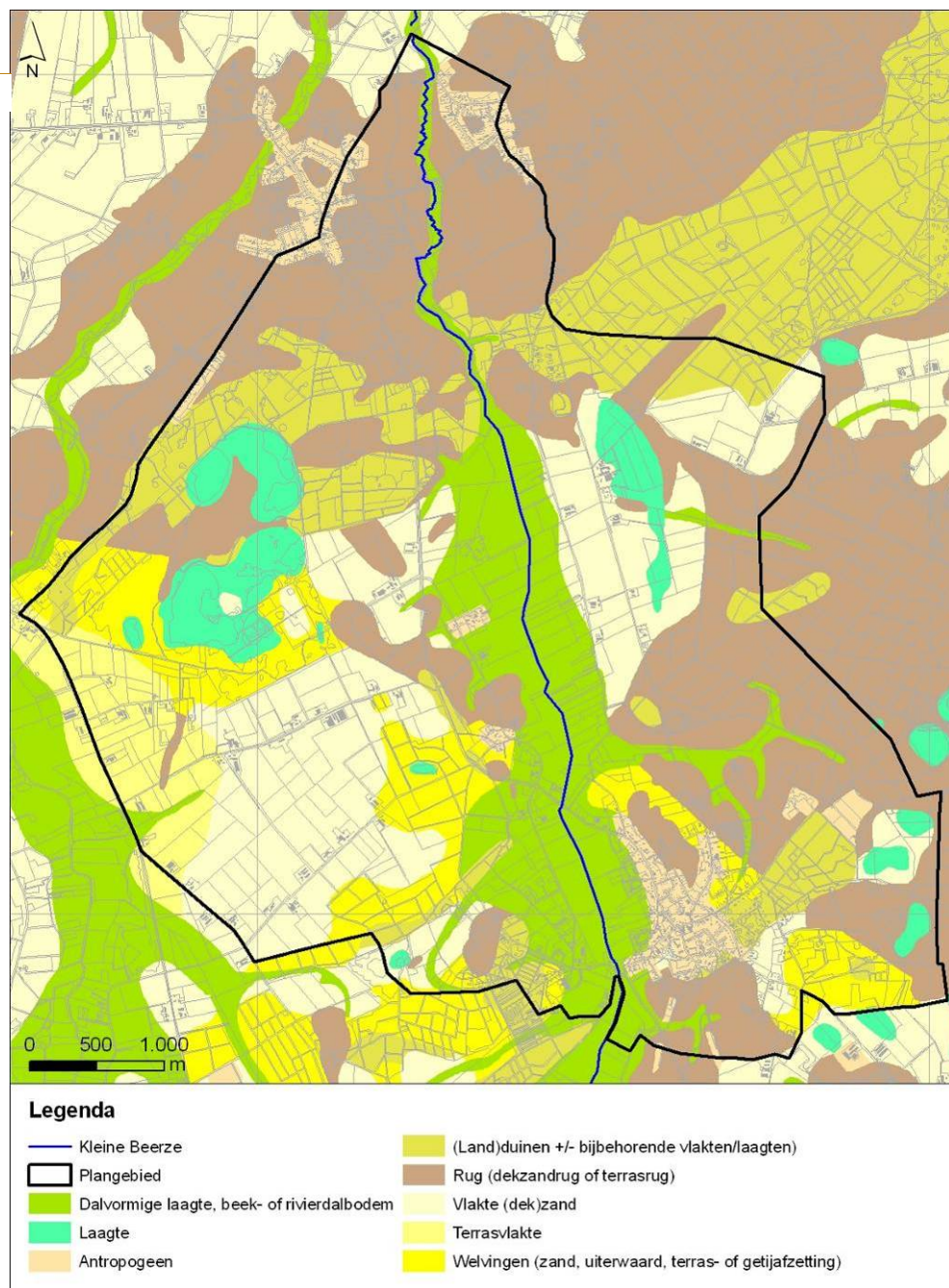
Het gebied wordt door de Breuk van Vessem in tweeën gedeeld. Het gebied ten zuidwesten van de breuk ligt op het Kempisch Plateau; het gebied ten noordoosten van deze breuk maakt deel uit van de Centrale Slenk. Het gebied helt grofweg van zuid naar noord, de beek vindt zijn oorsprong op het Kempisch Plateau en stroom in noordelijke richting af. Net ten zuiden van Middelbeers en Oostelbeers ligt de Midden Brabantse Dekzandrug van westzuidwest naar oostnoordoost en ligt. Op de hoogtelijnenkaart komt de dekzandrug tot uiting als een relatief hooggelegen element. De beek doorsnijdt de dekzandrug en ligt hier in een smal beekdal. Als gevolg van stagnatie van het water ten zuiden van de dekzandrug is hier gedurende het Holoceen veen gevormd.

Afbeelding 4.2
Hoogteligging

In het beekdal en op de hogere gronden heeft het projectgebied een hoge en middelhoge archeologische verwachtingswaarde. In deze gebieden bestaat een grote kans dat er archeologische vondsten gedaan worden. SRE stelt momenteel in opdracht van de gemeenten Oirschot, Bladel, Eersel, Bergeijk en Reusel een nieuwe archeologiekaart op.

Afbeelding 4.3
Geomorfologie

Afbeelding 4.4

Van links naar rechts:

De Kleine Beerze snijdend door de vlakte. De overgang van vlakte naar dekzandrug. De Kleine Beerze ter plaatse van de dekzandrug,

5.2.3

HYDROLOGIE

De ontwatering in het plangebied is grotendeels afgestemd op landbouwkundig gebruik. De Kleine Beerze is in het verleden rechtgetrokken, verdiept en verbreed om snelle afvoer van water mogelijk te maken. Dit heeft als gevolg dat ten tijde van piekafvoeren benedenstrooms wateroverlast optreedt, terwijl de beek in droge perioden regelmatig droogvalt. In eerdere studies is geconcludeerd dat zelfs bij optimaal doorvoeren van maatregelen droogval niet geheel voorkomen zal kunnen worden.

Om de afvoercapaciteit van de Kleine Beerze in natte periodes te vergroten is ten westen van Middelbeers een omleidingskanaal van 11 meter breed aangelegd. Dit omleidingskanaal komt uit op het omleidingskanaal van De Beerze. De historische meanderende loop van de beek is ook nog aanwezig maar heeft slechts zeer beperkte ruimte langs de beek.

Als gevolg van afwatering in de brongebieden (landbouwgebied Landschotse heide en Buikheide) is de grondwateraanvulling verminderd, daarnaast worden kwelstromen afgevangen door de lage ligging van de Kleine Beerze. Dit heeft als gevolg dat de kwel in de in het beekdal gelegen Natte Natuurparels beperkt is.

Nabij Vessem is een drinkwaterwinning aanwezig. Het plangebied overlapt deels met de 25-jaarszone van deze winning. De grondwateronttrekking heeft verdroging tot gevolg. De verwachting is dat de winning in de toekomst zal afnemen.

5.2.4

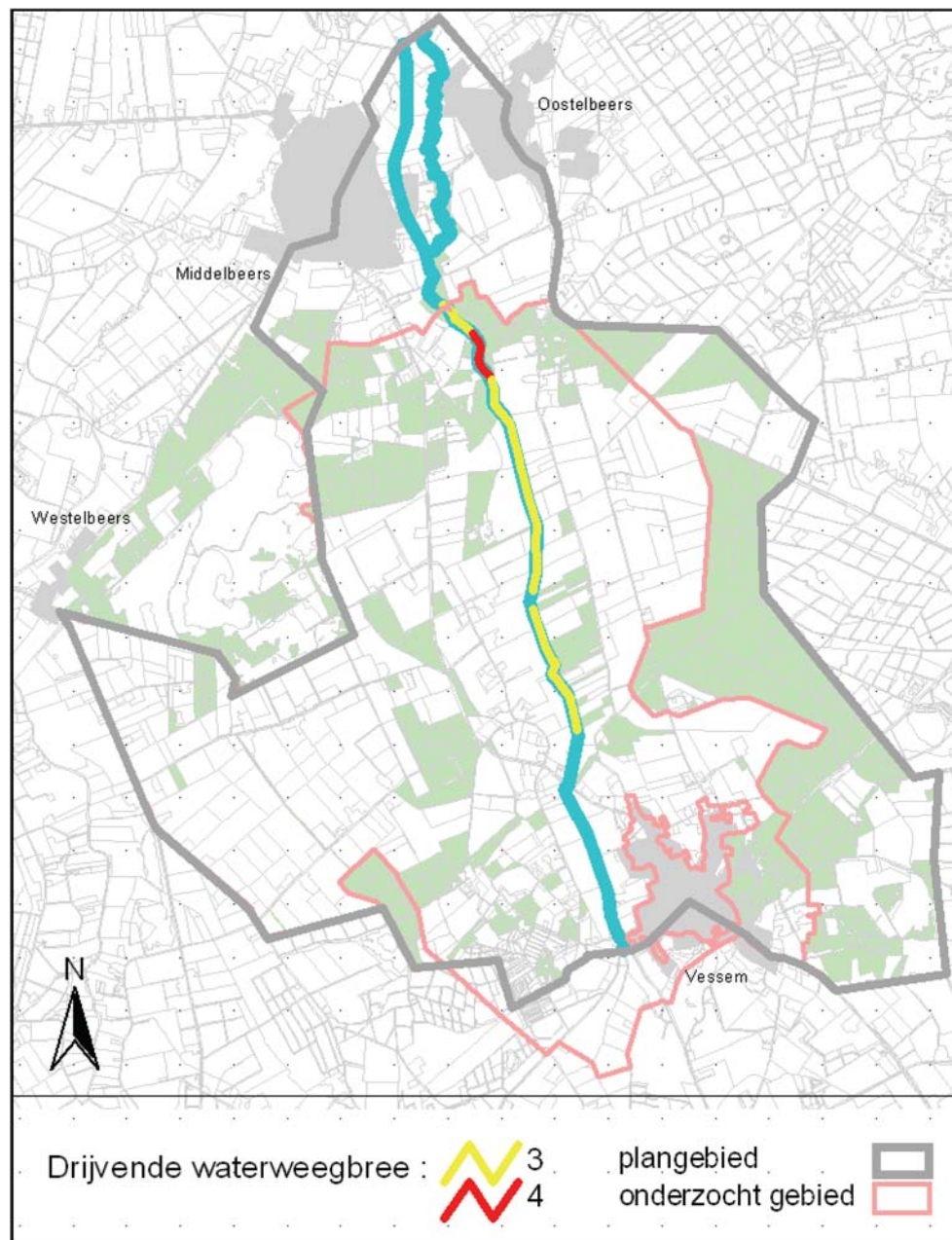
NATUUR

Het plangebied omvat de natuurgebieden Landschotse Heide en Kuikeindse Heide, Buikheide, Spekdonken, en Molenbroek. De Landschotse Heide, Spekdonken en Molenbroek zijn aangewezen als natte natuurparel. In het gebied komen verschillende bijzondere en/of beschermde soorten voor. De drijvende waterweegbree is een beschermde soort volgens Natura 2000 en komt in bijna het gehele traject (ten noorden van Vessem) van de Kleine Beerze voor. De soort komt alleen voor in stilstaande tot zwak stromende wateren. De niet-natuurlijke 'normalisatie' van de beek en het plaatsen van stuwen heeft de aanwezigheid en ontwikkeling van deze soort gestimuleerd. Daarnaast is het voorkomen van de broedvogel de Wespandief bijzonder.

De fysisch chemische waterkwaliteit van de Kleine Beerze scoort op dit moment matig volgens KRW-doelen. Ook de visstand en macrofauna voldoen op dit moment niet aan de Europese normen. In de monding van de Kleine Beerze zijn de doelsoorten vis wel aanwezig, dit betekent dat er grote potentie is voor het herstel van de visstand door verwijderen van barrières voor vismigratie.

Afbeelding 4.5

Verspreiding van drijvende waterweegbree. Klassen 3 en 4 zijn abundantieclassen, talrijk (3) en aspectbepalend (4) (Bron: Natuurwaarden in projectgebied De Kleine Beerze, 2008)

5.2.5

SOCIAAL ECONOMISCHE SITUATIE

Van de agrarische bedrijven is 46% professioneel, het overige deel zijn hobbyboerderijen. Binnen de groep professionele bedrijven is het aantal melkveehouderijbedrijven (42%) het sterkst vertegenwoordigd, gevolgd door de varkenshouderij (21%). Het grondgebruik van de melkveebedrijven is 50% en de varkenshouderij 7%. De Boomkwekerijen hebben de grootste toegevoegde economische waarde per bedrijf in het gebied, gevolgd door melkvee.

Toerisme en recreatie zijn vooral van belang in het buitengebied. Er is momenteel een grote maaswijdte van de aanwezige routes, oversteken over de Beerze ontbreken. Naast wandel en fietspaden zijn ook routes en paden voor menverkeer aanwezig, deze routes lopen om het Beerzedal heen. Er bevinden zich drie campings en drie minicampings in het gebied en zes kleinschalige bed and breakfasts. Daarnaast bevinden zich een aantal

horecavoorzieningen in het buitengebied. Vessem kent een rijk horeca verleden. Vessem zal met de komst van een hotel en bezoekerscentrum zich als een belangrijke recreatieve knoop ontwikkelen.

Economische bedrijvigheid is vooral te vinden in Vessem en Middelbeers, in Oostelbeers komt dit relatief weinig voor. Het middengebied is overwegend agrarisch met hier en daar agrarische verbreding.

Voorzieningen zijn vooral te vinden in de kernen Middelbeers en Vessem. Uitbreiding van het aantal woningen vindt in alle drie de kernen plaats. Het verenigingsleven is sterk aanwezig in het gebied en belangrijk voor de leefbaarheid. Sluipverkeer en vrachtverkeer door kernen leveren overlast en vormen daarmee een probleem voor de leefbaarheid.

5.3

AUTONOME ONTWIKKELINGEN

De autonome ontwikkelingen zijn ontwikkelingen die plaatsvinden zonder dat één van de alternatieven uit het MER wordt uitgevoerd en waartoe al wel besloten is. De huidige situatie en de autonome ontwikkelingen vormen samen de referentiesituatie voor de effectbeoordeling in het MER. Hieronder zijn voor de relevante sectoren de autonome ontwikkelingen samengevat.

5.3.1

SOCIAAL ECONOMISCHE SITUATIE

De landbouw maakt al jaren een stabiele ontwikkeling en schaalvergroting door. Bedrijven verdubbelen ten opzichte van 2009 in 2020 naar verwachting in grootte. Dit betekent dat het aantal minder bedrijven sterk zal afnemen. Het perspectief voor de landbouw in het gebied is over het algemeen goed. Het Natura 2000-beleid zorgt echter nog plaatselijk voor onzekerheid voor veehouderijbedrijven.

De plattelandseconomie in het gebied is in beweging. Landbouw is al lang niet meer de enige economische drager. Belangrijke nieuwe dragers zijn toerisme en recreatie. Er zijn een aantal recreatieve voorzieningen gepland. Dit zijn onder andere een minicamping, een boerenhotel, trekkershutten in Vessem, drie toeristische poorten in Oirschot, en een landgoed ten noorden van Vessem. Verder wordt er een bezoekerscentrum in de kern van Vessem gepland. Het Integraal Dorpsontwikkelingsplan (IDOP) Vessem is in ontwikkeling.

In het plangebied zijn in het Reconstructieplan nog diverse mogelijkheden voor recreatieve ontwikkeling aangegeven, te weten recreatieve poorten in Middelbeers en een locatie voor intensieve recreatie in Westelbeers. Hiervoor zijn nog geen concrete plannen.

HOOFDSTUK 6

Effectbeoordeling

Dit hoofdstuk geeft aan welke aspecten in het MER aan de orde zullen komen en hoe de effecten van de verschillende alternatieven beschreven zullen worden.

6.1

BEOORDELINGSKADER MER

In de onderstaande tabel zijn per thema en deelaspect de beoordelingscriteria opgenomen. Hierbij is de lagenbenadering toegepast. Eerst zijn de fysieke lagen opgenomen en daarna de gebruiksthema's.

Tabel 6.1

Beoordelingscriteria per

Thema	Deelaspect	Beoordelingscriteria	Beoordeling
Bodem	Bodem	Behoud/verlies aardkundige waarden	Kwalitatief
		Behoud/verlies bodemkwaliteit	Kwalitatief
		Grondbalans	Kwantitatief
Water	Watersysteem	Natuurlijk grondwatersysteem (grondwaterstanden, grondwaterstroming)	Kwalitatief
		Natuurlijk oppervlaktewatersysteem (peilen, afvoerpatroon, stromingsregime beek)	Kwantitatief
		Kwantitatieve bepaling m.b.v. modelstudies	
	Waterkwaliteit	Grondwaterkwaliteit Oppervlaktewaterkwaliteit Doelbereik KRW	Kwalitatief
	Waterkwantiteit	Doelrealisatie waterberging, kwantitatieve bepaling m.b.v. modelstudie	Kwantitatief
		Overstromingsrisico in de regio	Kwalitatief
Natuur	Ecologische relaties	Doelbereik Robuuste Verbinding Aanwezigheid van gewenste beheertypen	Kwalitatief Kwalitatief
	Natte Natuurparel/EHS	De mate waarin aan doelstellingen voor de Natte Natuurparels en EHS-gebieden wordt voldaan.	Kwalitatief
	Natura 2000	Mate waarin aan instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000 wordt voldaan.	Kwalitatief
	Aanwezigheid beschermde flora- en faunasoorten	Areaalverlies leefgebied Geschiktheid voor aanwezige beschermde soorten	Kwalitatief
Landschap	Geomorfologie	Behoud/verlies geomorfologische kenmerken	Kwalitatief

Thema	Deelaspect	Beoordelingscriteria	Beoordeling	
Cultuurhistorie en archeologie	Landschappelijke structuur	Behoud/verlies kenmerkende beelddragers, beleefbaarheid	Kwalitatief	
	Cultuurhistorie	Inpassing elementen en structuren Afleesbaarheid van de geschiedenis	Kwalitatief	
	Archeologie	Aantasting van archeologische waarden	Kwalitatief	
Landbouw	Bedrijfsvoering	Verkaveling (o.a. huiskavels en veldkavels) Beperkingen in grondbewerking en teelten Kansen op verbrede landbouw en inscharings-mogelijkheden Afname areaal landbouwgrond	Kwalitatief Kwantitatief	
		Optreden nat/droogte schade	Toe of afname nat- en droogteschade voor de landbouw	Semi – kwantitatief (percentages)
		Verlies status landbouwgebied	Te verplaatsen of te beëindigen boerenbedrijven	Kwantitatief
	Publieke financiën	Eenmalige kosten	Verwerving Inrichting gebied	Kwalitatief
		Structurele kosten	Beheer en onderhoud	Kwalitatief
Leefbaarheid en draagvlak	Recreatief medegebruik	Kansen voor functiemenging gebied (landbouw, wonen, toerisme en recreatie)	Kwalitatief	
	Waardering inwoners van het gebied	Mate waarin belang wordt gehecht aan een natuurlijkere staat van het gebied	Kwalitatief	
	Maatschappelijk draagvlak bij stakeholders		Kwalitatief	
Hinderaspecten tijdens uitvoering		Verkeer	Kwalitatief	
		Tijdelijke belemmering grondgebruik en bedrijfsvoering	Kwalitatief	

6.2

WERKWIJZE VAN DE EFFECTBESCHRIJVING

De beschrijving van de effecten dient een alternatievenkeuze mogelijk te maken.

Dat stelt de volgende voorwaarden aan de te volgen werkwijze:

- § Voor elk alternatief worden dezelfde effecten bestudeerd. De effecten worden bovendien voor elk alternatief met dezelfde methoden en technieken bepaald.
- § Er wordt vooral aandacht besteed aan die effecten die per alternatief structureel en wezenlijk van elkaar verschillen (onderscheidende effecten).

In de effectbeschrijving komen de volgende vragen aan de orde:

- § Is het effect positief of negatief?
- § Is het effect tijdelijk of permanent?
- § Kan het effect worden voorkomen, gemitigeerd of gecompenseerd?

De effecten worden beschreven ten opzichte van de referentiesituatie. Deze referentiesituatie bestaat uit de beschrijving van de huidige situatie en de autonome ontwikkeling (zie paragraaf 4.4). Indien nodig zal in het MER de beschrijving van de referentiesituatie voor de verschillende locatiealternatieven worden aangevuld.

Om de effecten te kunnen vergelijken worden deze op basis van een + / - score beoordeeld. De score kan variëren van dubbelmin tot dubbelplus:

Tabel 6.1

Indeling in scores

Score	Betekenis
--	Situatie verslechtert aanzienlijk ten opzichte van referentiesituatie
-	Situatie verslechtert matig ten opzichte van referentiesituatie
0/-	Situatie verslechtert licht ten opzichte van referentiesituatie
0	Geen wijziging ten opzichte van referentiesituatie
0/+	Licht positief effect op betreffende waarde ten opzichte van referentiesituatie
+	Positief effect op betreffende waarde ten opzichte van referentiesituatie
++	Zeer positief effect op betreffende waarde ten opzichte van referentiesituatie

EFFECTBEPALING VAN EHS NNP EN BEEKHERSTEL

In het MER worden de effecten van verschillende alternatieven vergeleken ten opzichte van een referentiesituatie. De referentiesituatie bestaat uit de huidige situatie in combinatie met maatregelen en ingrepen in het plangebied die uit vaststaand beleid voortvloeien. Deze maatregelen en ingrepen vormen samen de autonome ontwikkeling die in paragraaf 3.3 is beschreven.

Dit betekent dat we bij de effectbepaling vergelijkingen maken tussen de referentiesituatie en de toekomstige situatie volgens de twee studiealternatieven, het voorkeursalternatief en het meest milieuvriendelijke alternatief. Alleen wanneer de effecten van autonome ontwikkelingen veroorzaakt worden door plangrenzen van zo'n ontwikkeling, worden deze voor het MER buiten beschouwing gelaten.

6.2.1

SOCIAAL ECONOMISCHE ANALYSE

De sociaal economische effecten zijn in het beoordelingskader beschreven onder publieke financiën, landbouw en leefbaarheid en draagvlak. Enkele van deze aspecten worden hier verder toegelicht:

Publieke financiën

Het gaat hierbij om de investeringskosten die noodzakelijk voor het uitvoeren van de verschillende alternatieven in het project Kleine Beerze. Onderhouds- en beheerkosten zijn periodiek terugkerende kosten. Sommige kostenposten treden jaarlijks op, andere kostenposten (bijvoorbeeld periodiek onderhoud) treden eens in de zoveel jaar op. De alternatieven kunnen ieder een (positieve of negatieve) invloed hebben op de jaarlijkse beheer- en onderhoudskosten van het gebied. De kosten zullen worden bepaald op een globaal niveau op basis van kentallen.

Bedrijfseconomische effecten

De alternatieven zullen vooral gevolgen hebben voor de sector landbouw. Dit kan neerkomen op een beperking van of juist een verdere intensivering van de productie. De alternatieven kunnen overigens ook de mogelijkheden vergroten met betrekking tot de toepassing van agrarisch natuurbeheer of nevenactiviteiten die extra inkomsten kunnen genereren, zoals kleinschalige recreatie. Dit laatste leidt wellicht tot een breder aanbod van producten en dus tot een verdere diversificatie van de landbouw. De alternatieven hebben dus mogelijkgevolgen voor het bedrijfseconomische functioneren van agrarische ondernemingen.

Voor het functioneren van de sector recreatie en toerisme is het van belang dat een gebied fraai en toegankelijk is. Naast een verbeterde toegankelijkheid kunnen de alternatieven ook resulteren in een veranderde beleving en daarmee tot een positievere waardering van het gebied door bezoekers. In de sociaal-economische analyse zal bijvoorbeeld worden gekeken naar de verandering in het aantal bezoekers en hun bestedingen in het gebied. Een toeristisch-recreatief onderzoek vormt hierbij de belangrijkste bijdrage.

6.2.2

DRAAGVLAK

Per alternatief wordt het draagvlak ingeschat. Daarbij onderscheiden wij verschillende stakeholders: grondeigenaren, pachters, omwonenden, agrariërs in de omgeving, natuurgenieters uit de buurt, natuur- en milieubeweging, heemkunde, recreanten, overheden onderscheiden naar gemeente, waterschap en provincie. Het draagvlak wordt ingeschat aan de hand van de ervaring die wordt opgedaan met de diverse actoren, de reactie in de klankbordgroep op de voorgestelde alternatieven en – zo nodig – een kort telefonisch onderhoud met sleutelfiguren. Ook de inspraakreacties op de startnotitie worden doorgenomen, die een inschatting van het draagvlak voor specifieke alternatieven kan opleveren.

HOOFDSTUK 7

Beleidskader

Hoofdstuk 7 geeft in tabelvorm de beleidskaders die een rol kunnen spelen voor de inrichting van De Kleine Beerze.

Tabel 7.1

Beleid en wetgeving

Beleid	
<i>Europees niveau</i>	§ HABITAT- EN VOGELRICHTLIJN § KADERRICHTLIJN WATER
<i>Nationaal niveau</i>	§ WET OP DE RUIMTELIJKE ORDENING § NATUURBESCHERMINGSWET § Wet Milieubeheer § Wet Verontreiniging oppervlaktewateren § WET BODEMBESCHERMING § Flora- en faunawet § Nota Ruimte § Nationaal Milieubeleidsplan 4 § Nota Natuur voor mensen, mensen voor natuur § Waterbeheer 21e eeuw en Vierde Nota Waterhuishouding § Nota Belvédère § Waterwet
<i>Provinciaal niveau</i>	§ STRUCTUURVISIE DE BEERZE LEEFT § RECONSTRUCTIEPLAN BEERZE REUZEL § Provinciaal soortenbeleid § Provinciaal milieubeleidsplan en provinciale milieuverordeningen § Waterplan (2010-2015) § Provinciale landschapsverordeningen § Gebiedsontwikkeling De Kleine Beerze, "Plan op Hoofdlijnen" § Natuurbeheerplan § (ontwerp) Provinciale Structuurvisie § Verordening Ruimte
<i>Waterschapsniveau</i>	§ BESLUIT WATERSTAATSWERK § Waterbeheerplan § Keur waterschap § Visie op de waterberging § WATERTOETS
<i>Gemeentelijk niveau</i>	§ BESTEMMINGSPLANNEN § Gemeentelijke landschapsbeleidsplannen § Gemeentelijke waterhuishoudingplannen § Dorpsontwikkelingsprogramma's

De meest bepalende beleidskaders en wetgeving staan in vet afgedrukt. In het MER worden vooral deze beleidskaders uitgewerkt.

HOOFDSTUK 8 Literatuur

Provincie Noord-Brabant(2009): Structuurvisie 'Levende Beerze'

Provincie Noord-Brabant(2009): Provinciaal waterplan (2010-2015)

Provincie Noord-Brabant et al.(2009): Gebiedsontwikkeling Kleine Beerze - Plan op Hoofdpijnen

ARCADIS(2009):PlanMER Levende Beerze

DHV(2006): Een Robuuste Kleine Beerze

Janmartin Rahder et al.(2008): Natuurwaarden in projectgebied de Kleine Beerze - Resultaten en juridische implicaties

Reconstructiecommissie Kempenland(2009): GebiedsMeerJarenProgramma (GMJP) Kempenland 2009 – 2013

ARCADIS(2009): Robuuste verbinding Beerze Achtergronddocument Natuur

ARCADIS(2009): Robuust de Beerze verbinden met maximale inzet van particulier en agrarisch natuurbeheer

Royal Haskoning(2002): Streefbeelden voor beken en kreken in Noord-Brabant

Provincie Noord-Brabant(2010): Wateratlas Noord-Brabant: <http://brabant.esrinl.com/wateratlas/>

DLG(2009): Sectorale bouwsteen Cultuurhistorie en Archeologie

DLG(2009): Sectorale bouwsteen Landbouw

DLG(2009): Sectorale bouwsteen Water

DLG(2009): Sectorale bouwsteen Leefbaarheid en Plattelandseconomie

DLG(2009): Sectorale bouwsteen Recreatie

DLG(2009): Sectorale bouwsteen Landschap

DLG(2009): Sectorale bouwsteen Ecologie